

НАРЕДБА 56 от 14.02.2003 г. за изискванията, условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност, изисквана от персонала, отговорен за безопасността на превозите с железопътен транспорт, или признаване на такава правоспособност и реда за провеждане на проверочните изпити на лицата от персонала, отговорен за безопасността на превозите (Загл. попр. - ДВ, бр. 59 от 2003 г., доп., бр. 94 от 2005 г., изм., бр. 102 от 2009 г.)

Издадена от министъра на транспорта и съобщенията, обн., ДВ, бр. 20 от 4.03.2003 г., попр., бр. 59 от 1.07.2003 г., изм. и доп., бр. 94 от 25.11.2005 г., бр. 102 от 22.12.2009 г., бр. 85 от 6.11.2012 г., доп., бр. 3 от 11.01.2013 г., изм. и доп., бр. 76 от 2.10.2015 г., изм., бр. 69 от 2.09.2016 г., в сила от 1.07.2016 г., изм. и доп., бр. 65 от 21.07.2020 г., изм., бр. 102 от 1.12.2020 г., в сила от 1.12.2020 г.

Глава първа

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Чл. 1. (1) (Предишен текст на чл. 1, изм. - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) С тази наредба се уреждат изискванията, условията и редът за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност, изисквана от лицата, изпълняващи дейности, свързани с безопасността на превозите в железопътния транспорт, за признаване на такава правоспособност и редът за провеждане на изпитите за проверка знанията на лицата, отговарящи за безопасността на превозите в системата на:

1. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г.) управителя на железопътна инфраструктура;
2. (отм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г.);
3. (изм. - ДВ, бр. 76 от 2015 г.) железопътни предприятия;
4. търговски дружества или предприятия, извършващи дейности по строителство и поддържане на железопътната инфраструктура;

5. ведомства, дружества или предприятия, извършващи вътрешен железопътен транспорт по смисъла на чл. 2, т. 3 от Закона за железопътния транспорт (ЗЖТ).

(2) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г., изм., бр. 76 от 2015 г.) С наредбата се определят условията и редът за сертифициране на машинисти, управляващи локомотиви и влакове в рамките на железопътната система на Европейския съюз, както и задачите, за които носят отговорност Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" (ИА "ЖА"), машинистите и железопътните предприятия, управителите на железопътна инфраструктура и обучаващите институции.

(3) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г., изм., бр. 76 от 2015 г., бр. 65 от 2020 г.) Не се допуска налагането на ограничения за движението на товарни влакове на железопътни предприятия от Европейския съюз, които преминават границите или извършват вътрешен транспорт в рамките на територията на Република България въз основа на национални разпоредби, отнасящи се до персонала на товарните влакове, с изключение на машинистите.

(4) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) Алинея 2 не се прилага за машинисти, работещи във:

1. метрополитена, трамваи и други теснолинейни железопътни системи;

2. мрежи, които са функционално отделени от останалата железопътна система и са предвидени единствено за извършването на местни, градски и извънградски услуги за превоз на пътници и товари;

3. железопътна инфраструктура, която е частна собственост и се използва от собствениците ѝ само за извършване на техни собствени товарни превози;

4. отсечки и коловози, които са временно затворени за движение с цел поддръжка, подновяване или усъвършенстване на железопътната система.

(5) (Нова - ДВ, бр. 76 от 2015 г.) С тази наредба се определят условията и редът за признаване на професионални квалификации, придобити в други държави - членки на Европейския съюз, и в трети държави, с цел достъп и упражняване на регулирани професии в областта на железопътния транспорт в Република България.

Чл. 2. (1) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г., бр. 76 от 2015 г.) Лицата, назначени на длъжност от железопътния транспорт, която е свързана с безопасността на превозите, трябва да притежават свидетелство за правоспособност съобразно извършваните дейности, свързани с безопасността на превозите.

(2) При назначаване на лицата по ал. 1 работодателят им издава свидетелство за заемане на длъжност, в което се вписват:

1. (изм. и доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) наименованието на управителя на железопътната инфраструктура, железопътното предприятие, предприятието, търговското дружество или ведомството по чл. 1, ал. 1, т. 4 и 5;

2. (доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) трите имена на работника или служителя и ЕГН или личен номер за чужденец (ЛНЧ);

3. (изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) длъжността и данни от документа за правоспособност;

4. месторабота;

5. данни от документ за друга правоспособност;

6. (нова - ДВ, бр. 94 от 2005 г., изм., бр. 76 от 2015 г.) придобита професионална квалификация по професия, включена в Списъка на професиите за професионално образование и обучение по чл. 6 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПОО), и данни от свидетелството за най-висока степен на професионална квалификация;

7. (нова – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) образователна степен и данни от дипломата за завършена най-висока степен на образование.

(3) (Нова – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Свидетелство за заемане на длъжност по ал. 2 се издава и на лицата, заемащи длъжност по чл. 5, ал. 3.

Чл. 2а. (Нов – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) (1) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" одобрява списък на правоспособностите, за които се издава свидетелство за правоспособност (приложение 1).

(2) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" одобрява списък на дейностите, свързани с безопасността на превозите, и за всяка дейност определя правоспособност, включена в списъка по ал. 1, която се изисква от лицата, упражняващи дейността.

(3) За една дейност освен правоспособността, определена по ал. 2,

може да се определи друга правоспособност или други правоспособности, които също дават право за упражняването на дейността в зависимост от обхвата на обучението и придобитите компетентности за съответната правоспособност.

(4) Една правоспособност може да дава право да се упражнява повече от една дейност, определена съгласно ал. 2, в зависимост от обхвата на обучението и придобитите компетентности за тази правоспособност.

Чл. 3. (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) За заемане на длъжност от железопътния транспорт, която не е свързана с безопасността на превозите, не се изисква свидетелство за правоспособност, освен в случаите когато придобиването на правоспособност за длъжността е предвидено в нормативен акт. Обучението и придобиването на правоспособност за тези длъжности се извършва по реда, определен в съответния нормативен акт.

Чл. 4. (1) (Изм. - ДВ, бр. 102 от 2009 г., бр. 76 от 2015 г.) Длъжностите от железопътния транспорт по чл. 2, ал. 1 се определят със списък от работодателя съобразно извършваните дейности, за които се изисква правоспособност съгласно чл. 2а. Списъкът се утвърждава от изпълнителния директор на ИА "ЖА", включително всяко изменение и/или допълнение в него.

(2) (Нова – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Списъкът по ал. 1 се изготвя по форма, утвърдена от изпълнителния директор на ИА "ЖА", която се публикува на електронната страница на агенцията и съдържа най-малко следните елементи: длъжност; дейност, свързана с безопасността на превозите; правоспособност за дейността.

(3) (Предишна ал. 2 – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Длъжностите от железопътния транспорт по чл. 3 се определят от работодателя.

Чл. 5. (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Лицата, които заемат длъжност по чл. 2, ал. 1, полагат изпит за проверка на знанията им съобразно притежаваната правоспособност. Изпитът включва въпроси по:

1. правилата за движение на влаковете, маневрената работа и сигналите, подавани в железопътния транспорт;

2. (доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) безопасност и техническа експлоатация на железопътната инфраструктура и подвижния железопътен състав;

3. (изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) функционални и технически изисквания към устройствата и системите за осигурителна техника, телекомуникациите и системите за електроснабдяване;

4. експлоатация на железопътните прелези.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изпитът по ал. 1 се полага при изтичане на определени периоди, посочени в чл. 6.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г., бр. 76 от 2015 г.) Изпит по реда на ал. 2 полагат и лицата, които заемат ръководна длъжност с контролни функции по безопасността на превозите в структурите на управителя на железопътна инфраструктура, железопътните предприятия, дружествата, предприятията или ведомствата по чл. 1, ал. 1, както и лицата, заемащи длъжност в структурите за управление на безопасността по чл. 10 от Наредба 59 от 2006 г. за управление на безопасността в железопътния транспорт (обн., ДВ, бр. 102 от 2006 г.; изм., бр. 88 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 47 и 101 от 2010 г., бр. 28 от 2012 г., бр. 47 от 2013 г. и бр. 58 от 2015 г.) (Наредба 59 от 2006 г.).

(4) (Нова – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Длъжностите по ал. 3 се определят от работодателя и се включват в списъка по чл. 4, ал. 1.

Чл. 6. (1) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г., бр. 76 от 2015 г.) Лицата по чл. 2, ал. 1 полагат изпит по чл. 5, ал. 1 не по-късно от четири години след успешно полагане на такъв изпит или на изпит по чл. 15 за придобиване на правоспособност, както и в следните случаи:

1. в едномесечен срок след назначаване на работа, когато са изминали повече от шест месеца след полагане на изпит по чл. 15 за придобиване на правоспособност или след успешно положен изпит по чл. 5, ал. 1;

2. прекъснали са изпълнението на длъжността и не са работили на нея повече от шест месеца;

3. за период от 12 месеца са прекъсвали изпълнението на длъжността и не са работили на нея сумарно повече от 184 календарни дни.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) При преминаване на същата длъжност в друго железопътно предприятие, управител на инфраструктура или дружествата, предприятията или ведомствата по чл. 1, ал. 1 или когато за длъжността, на която лицето преминава в същото или в друго железопътно предприятие, управител на

инфраструктура, дружество, предприятие или ведомство по чл. 1, ал. 1, се изисква същата правоспособност, изпит по чл. 5, ал. 1 не се полага. На лицето се издава ново удостоверение по чл. 26, ал. 1 в срок до 7 дни след писмено уведомление на ИА "ЖА" за промяната.

Чл. 7. (1) При системни нарушения на правилата за безопасност на превозите и на изискванията за техническа експлоатация в железопътния транспорт главният директор на главна дирекция "Железопътна инспекция" (ГД "ЖИ") в ИА "ЖА" предлага на изпълнителния директор на ИА "ЖА" провеждане на извънреден изпит за лицата, заемащи длъжност по чл. 2, ал. 1.

(2) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Провеждането на изпитите по ал. 1 и по чл. 125, ал. 2 ЗЖТ не отменя провеждането на изпитите в сроковете по чл. 6.

Глава втора

ИЗИСКВАНИЯ, УСЛОВИЯ И РЕД ЗА ОБУЧЕНИЕ НА КАНДИДАТИТЕ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА ПРАВОСПОСОБНОСТ ЗА ДЕЙНОСТИТЕ, СВЪРЗАНИ С БЕЗОПАСНОСТТА НА ПРЕВОЗИТЕ В ЖЕЛЕЗОПЪТНИЯ ТРАНСПОРТ (Загл. изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.)

Раздел I

Обучение

Чл. 8. (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Обучението на кандидатите за придобиване на правоспособност за дейностите, свързани с безопасността на превозите в железопътния транспорт, се извършва от:

1. професионални училища, професионални гимназии и професионални колежи;
2. специализирани висши училища, университети и колежи, получили акредитация за обучение по отделни специалности за системата на железопътния транспорт;
3. центрове за професионално обучение (ЦПО).

(2) (Доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Обучение за придобиване на

правоспособност за длъжностите от железопътния транспорт могат да осъществяват и министерства, организации на работодатели или отделни работодатели - управители на железопътна инфраструктура и/или железопътни предприятия, притежаващи съответно удостоверение за безопасност (УБ) или сертификат за безопасност (СБ), издадени по реда на Наредба 59 от 2006 г.

(3) (Нова – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) За обучението по ал. 2 към органите, организациите и другите юридически лица се създават ЦПО.

Чл. 9. (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Обучението за придобиване на правоспособност за дейностите, свързани с безопасността на превозите в железопътния транспорт се извършва във:

1. пълния курс на учебните заведения по чл. 8, ал. 1, т. 1 и 2 съгласно държавните образователни изисквания;

2. курсове за правоспособност, организирани от институциите по чл. 8.

(2) Обучаващата институция разработва учебните планове и учебните програми, с които се определят съдържанието и продължителността на обучението за придобиване на правоспособност.

(3) Лица с професионално образование по жп специалност или професия могат да се обучават за придобиване на правоспособност в курсове със съкратен срок на подготовка по учебни планове и програми и с учебно съдържание в съответствие с придобитата специалност или професия.

(4) (Нова – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Обучение за придобиване на правоспособност може да се осъществява и по пътя на обучение чрез работа (дуално обучение) съгласно чл. 5, ал. 4 ЗПОО.

(5) (Нова – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Обучението чрез работа (дуално обучение) по ал. 4 е специфична форма на обучение за придобиване на правоспособност, което се организира при условия и по ред, определени в чл. 17а ЗПОО, въз основа на партньорство, включително въз основа на договор между институциите по чл. 8, ал. 1 и един или няколко работодатели.

Раздел II

Организация на учебния процес по теория и практика

Чл. 10. (1) Учебният процес за придобиване на правоспособност се организира от обучаващите институции по чл. 8 съобразно учебните планове и програми и включва теоретично и практическо обучение.

(2) Формите на обучение, организационните форми, учебното време и броят на обучаемите се определят от обучаващата институция. Те могат да се съгласуват със заявителя на професионалното обучение.

(3) (Нова – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Обучението на машинистите обхваща най-малко изискванията, определени в приложения 5, 6 и 7.

(4) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г., предишна ал. 3, изм., бр. 76 от 2015 г.) Обучението на машинисти се извършва, като се цели постигане на баланс между теоретичното обучение (учебни занятия и демонстрации) и практическото обучение (учебен стаж, управление под наблюдение и управление без наблюдение по коловози, използвани за учебни цели), като за самостоятелно овладяване на правилата за експлоатация, сигнализиране в определени ситуации и др. се прилага обучение с компютър.

(5) (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г., предишна ал. 4, изм., бр. 76 от 2015 г.) При придобиване на знания за маршрутите обучаваните лица се придружават от локомотивен машинист за определен от обучаващата институция брой пътувания както през деня, така и през нощта, или се обучават с помощта на технически средства - видеозаписи и др., които пресъздават движението на влака.

Чл. 11. (1) Практическото обучение се организира като учебна практика и производствена практика.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 94 от 2005 г.) Броят на учебните часове за практическо обучение е не по-малък от броя на учебните часове за теоретично обучение по задължителна професионална подготовка и се удостоверява с документ по ред, утвърден от обучаващата институция.

Чл. 12. Учебната практика се провежда във:

1. учебно-производствени бази на училищата или ЦПО;
2. учебно-производствени бази на сродни училища или ЦПО в страната и чужбина;
3. предприятия на юридически и физически лица или учебно-производствени бази към предприятията.

Чл. 13. Производствената практика се организира в съответствие с учебния план в условията на производствена среда под ръководството и контрола на отговорник, определен със заповед на ръководителя на предприятието или дружеството, в което се провежда практиката.

Чл. 14. (1) Взаимоотношенията между обучаващата институция и предприятието или дружеството, сродното училище или ЦПО, където се провежда практическо обучение, се определят с договор.

(2) По време на производствената практика обучаваните се назначават като стажанти, като трудовите им правоотношения с ръководителя на предприятието или дружеството са в съответствие с Кодекса на труда, а за обучаващи се студенти - и ПМС 103 от 1991 г. (ДВ, бр. 46 от 1991 г.).

(3) Кандидатите, които имат сключени договори за работа с държавни органи или учреждения, дружества или предприятия и други организации след завършване на обучението, могат със съгласие на обучаващата институция да провеждат производствената си практика в тях.

Раздел III

Изпити, изпитни комисии и свидетелства за правоспособност

Чл. 15. (Предишен текст на ал. 1, изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г., бр. 76 от 2015 г.) Кандидатите за придобиване на правоспособност за дейностите, свързани с безопасността на превозите в железопътния транспорт полагат изпити по теория и практика.

(2) (Отм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г.).

(3) (Отм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г.).

Чл. 16. (1) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г., изм. и доп., бр. 65 от 2020 г., изм., **бр. 102 от 2020 г.**, в сила от 1.12.2020 г.) Изпитът по теория обхваща нормативната уредба по безопасност на превозите в железопътния транспорт. Изпитът е писмен - разработка по тема с продължителност не по-малко от три часа или тест с продължителност до два часа. Тестът може да е в електронен формат или на хартиен носител.

(2) (Нова - ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Конспектите и изпитните билети по тях или въпросите в изпитните тестове по ал. 1 се подготвят от ИА

"ЖА".

(3) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г., предишна ал. 2, бр. 65 от 2020 г.) Изпитът по теория се провежда непосредствено преди изпита по практика. Допуска се изпитът да се проведе в деня, предхождащ изпита по практика.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г., бр. 76 от 2015 г., предишна ал. 3, бр. 65 от 2020 г.) До изпит по практика се допускат само кандидатите, които успешно са положили изпит по теория. Изпитът по практика се провежда в реална производствена среда.

Чл. 17. (1) (Отм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.).

(2) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г.) Изпитите за придобиване на правоспособност се провеждат от комисия, назначена със заповед на ръководителя на обучаващата институция и съгласувана с изпълнителния директор на ИА "ЖА".

(3) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) За председател на комисията се назначава служител на ИА "ЖА", заемащ длъжност не по-ниска от "старши инспектор" или "старши експерт" и притежаващ правоспособност, за която се провежда изпитът, или друга съответна правоспособност, определена по чл. 2а, ал. 3 или 4.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г., изм. и доп., бр. 76 от 2015 г.) За членове на изпитната комисия се назначават лица, притежаващи висше образование с минимална образователно-квалификационна степен бакалавър по чл. 42, ал. 1, т. 1, буква "а" от Закона за висшето образование и правоспособност, за която се провежда изпитът или друга съответна правоспособност, определена по чл. 2а, ал. 3 или 4.

(5) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2005 г., изм., бр. 76 от 2015 г.) Изпитът за признаване на правоспособност по чл. 33 се провежда по реда и начина, определени в чл. 15 и 16, от комисия, назначена със заповед на изпълнителния директор на ИА "ЖА". За председател и членове на изпитната комисия се назначават служители на ИА "Железопътна администрация", отговарящи на изискванията, определени в ал. 3 и 4.

(6) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2005 г., доп., бр. 76 от 2015 г.) За резултатите от изпитите по ал. 5 се съставят протоколи от ИА "ЖА" по реда, определен в чл. 18.

(7) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2005 г., изм., бр. 76 от 2015 г.) На успешно

издържалите изпитите по ал. 5 изпълнителният директор на ИА "ЖА" издава удостоверение за признаване на професионална квалификация за упражняване на регулирана професия в областта на железопътния транспорт в Република България (приложение 2).

Чл. 18. (1) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г., бр. 76 от 2015 г.) Правоспособност получават лицата, успешно издържали изпитите по теория и практика.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г., доп., бр. 65 от 2020 г.) За резултатите от проведените изпити по теория и практика се съставят отделни протоколи, след което те се обобщават в общ протокол от изпитите. Протоколите се съхраняват от обучаващата институция и ИА "ЖА" за срок от 50 години.

(3) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2005 г., доп., бр. 65 от 2020 г.) Протоколите се подготвят от обучаващата институция, като в тях се попълват имената на лицата, които предстои да се явят на изпит, и се представят на председателя на комисията преди започване на изпита. Протоколите от теоретичните изпити, проведени чрез решаване на електронен тест, се издават автоматично от електронната система за провеждане на теста и се подписват от председателя на изпитната комисия.

Чл. 19. (1) Завършеното обучение с придобита правоспособност се удостоверява със свидетелство за правоспособност.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г., бр. 76 от 2015 г.) Свидетелство за правоспособност (приложение 1) се издава от изпълнителния директор на ИА "ЖА" на лица, които са:

1. навършили 18 години;

2. (доп. - ДВ, бр. 76 от 2015 г.) преминали курс за обучение по теория и практика за придобиване на съответната правоспособност по реда, определен в тази наредба;

3. (доп. - ДВ, бр. 76 от 2015 г.) положили успешно изпит по чл. 15 за придобиване на правоспособност;

4. (нова - ДВ, бр. 94 от 2005 г.) с необходимата професионална квалификация;

5. (нова - ДВ, бр. 94 от 2005 г., отм., бр. 76 от 2015 г.).

(3) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2005 г., изм., бр. 76 от 2015 г.)

Информацията по ал. 2 се предоставя в ИА "ЖА" от обучаващата институция.

(4) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2005 г., изм., бр. 76 от 2015 г.) Дубликат на изгубено или унищожено свидетелство за правоспособност се издава след подаване на писмено заявление до ИА "ЖА". В издаденото свидетелство задължително се посочва, че е дубликат.

(5) (Нова - ДВ, бр. 94 от 2005 г., изм., бр. 76 от 2015 г., бр. 65 от 2020 г.) Към заявлението по ал. 4 се прилага актуална снимка на заявителя.

(6) (Нова - ДВ, бр. 3 от 2013 г., изм., бр. 65 от 2020 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" води регистър на издадените свидетелства за правоспособност, в който се вписва информацията съгласно приложение 11.

(7) (Нова - ДВ, бр. 3 от 2013 г., изм., бр. 65 от 2020 г.) При издаване на дубликата по ал. 4 в регистъра по ал. 6 се отбелязва, че оригиналът е невалиден.

Глава трета

РЕД ЗА ПРОВЕЖДАНЕ НА ПРОВЕРОЧНИТЕ ИЗПИТИ (Загл. изм. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.)

Чл. 20. (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г., бр. 76 от 2015 г., доп., бр. 65 от 2020 г.) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" със заповед насрочва провеждането на изпитите по чл. 5, 6 и 7 и определя начина на провеждането им съгласно чл. 23. Провеждането на изпита по чл. 5 се съгласува с НК "ЖИ", железопътните предприятия, дружествата, предприятията или ведомствата по чл. 1, ал. 1, т. 4 и 5 след представяне на списъка по чл. 22.

Чл. 21. (1) (Доп. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Изпитите се провеждат от изпитни комисии в състав председател и най-малко двама членове. Изпитите чрез електронен тест по чл. 23, ал. 2 се провеждат от лице, което е служител на ИА "ЖА", отговаря на условията по ал. 5 и е определено със заповед на изпълнителния директор на ИА "ЖА".

(2) Председател на изпитна комисия може да бъде изпълнителният директор на ИА "ЖА", главният директор на ГД "ЖИ" или служител на ГД "ЖИ".

(3) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Лицата по чл. 5, ал. 3 се явяват на изпит пред комисия с председател изпълнителния директор на ИА

"ЖА" или главния директор на ГД "ЖИ" и членове - служители на ИА "ЖА".

(4) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г., бр. 65 от 2020 г.) Лицата, заемащи длъжност по чл. 2, ал. 1, се явяват на изпит пред комисия с председател служител на ГД "ЖИ" и членове - служители на ИА "ЖА", или специалисти по безопасността на превозите от НК "ЖИ" и железопътните предприятия. Изпитната комисия се назначава със заповед на изпълнителния директор на ИА "ЖА".

(5) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" изготвя списък на служителите от агенцията, които имат правоспособност за дейност, свързана с безопасността на превозите с железопътен транспорт, и могат да бъдат включвани в състава на изпитни комисии. Тези служители се явяват на изпит по нормативните актове по безопасността на превозите пред комисия с председател изпълнителния директор на ИА "ЖА" или главния директор на ГД "ЖИ".

Чл. 22. (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г., бр. 76 от 2015 г.) Управителят на железопътна инфраструктура и ръководителите на железопътните предприятия, ведомствата, дружествата или предприятията по чл. 1 представят в ГД "ЖИ" поименен списък на длъжностните лица, които е необходимо да се явят на изпит пред съответните изпитни комисии.

Чл. 23. (1) (Предишен текст на чл. 23 – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Провеждането на изпитите се извършва чрез писмен, устен изпит или тест. Конспектите и изпитните билети по тях или тестовете за провеждане на изпитите се подготвят от ИА "ЖА".

(2) (Нова – ДВ, бр. 65 от 2020 г., изм., **бр. 102 от 2020 г.**, в сила от 1.12.2020 г.) Тестът по ал. 1 е с продължителност до два часа, на хартиен носител или в електронен формат.

Чл. 24. (1) (Доп. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Председателят на изпитната комисия или лицето, определено съгласно чл. 21, ал. 1 да провежда изпита чрез електронен тест, преди започване на изпита, проверява:

1. самоличността на лицето;

2. (изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г.) свидетелството по чл. 2, ал. 2 за заемане на длъжност;

3. удостоверението по чл. 26 от последния положен изпит;

4. (нова – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) документа за правоспособност.

(2) Не се допускат до изпит лица, които не представят за проверка документите по ал. 1.

Чл. 25. (1) (Доп. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) За всеки проведен изпит комисията съставя протокол с пореден номер и дата, който съдържа трите имена на лицата, явили се на изпита, длъжността, за която е положен изпитът, местоработата на изпитваното лице и резултата от изпита. Протоколът се подписва от всички членове на комисията. Протоколите от изпитите, проведени чрез решаване на електронен тест, се издават автоматично от електронната система за провеждане на теста и се подписват от лицето, провеждащо изпита чрез електронен тест.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Председателят на изпитната комисия или лицето, провеждащо изпита чрез електронен тест в 7-дневен срок след провеждане на изпита изпраща на работодателите на положилите изпит работници и служители копие от изпитния протокол.

(3) Протоколите от проведените изпити се съхраняват в ИА "ЖА" в продължение на 5 години.

Чл. 26. (1) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" или упълномощено от него лице издава удостоверение на лицата, успешно издържали изпит.

(2) Удостоверението се издава по образец, утвърден от изпълнителния директор на ИА "ЖА", и съдържа трите имена, ЕГН, длъжност и месторабота на лицето, положило изпит, номер на изпитния протокол и датата на полагане на изпита.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Дубликат на изгубено или унищожено удостоверение се издава след подаване на писмено заявление в ИА "ЖА" в срок до десет дни от постъпването на заявлението. В издаденото удостоверение задължително се посочва, че е дубликат.

(4) (Нова - ДВ, бр. 3 от 2013 г., изм., бр. 65 от 2020 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" води регистър на издадените удостоверения на лицата, успешно издържали изпит.

(5) (Нова - ДВ, бр. 3 от 2013 г., изм., бр. 65 от 2020 г.) При издаване на дубликата по ал. 3 в регистъра по ал. 4 се отбелязва, че оригиналът е невалиден.

Чл. 27. Лице, което не се е явило на изпит в определените срокове по реда на тази наредба за длъжността, която заема, няма право да работи на тази длъжност до успешно полагане на изпит.

Чл. 28. (1) При неиздържан изпит от лице, заемащо длъжност по чл. 2, ал. 1, то може да продължи да работи на длъжността в срок до един месец, през който следва да се яви повторно на изпит.

(2) Лице, което не е издържало изпита и не се яви повторно на изпит в срок до един месец, няма право да продължи да работи на длъжността до успешно полагане на изпит.

(3) Лице, което при повторно явяване на изпит не издържи изпита, няма право да работи на длъжността, за която не е издържало изпита. Лицето има право да се яви отново на изпит за длъжността след подаване на писмена молба до ИА "ЖА". Изпитът се провежда в срок до един месец след постъпване на молбата.

Глава четвърта

(Нова - ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.)

ПРИЗНАВАНЕ НА ПРОФЕСИОНАЛНИ КВАЛИФИКАЦИИ, ПРИДОБИТИ В ДРУГИ ДЪРЖАВИ – ЧЛЕНКИ НА ЕС, ИЛИ В ТРЕТИ ДЪРЖАВИ, С ЦЕЛ ДОСТЪП И УПРАЖНЯВАНЕ НА РЕГУЛИРАНИ ПРОФЕСИИ В ОБЛАСТТА НА ЖЕЛЕЗОПЪТНИЯ ТРАНСПОРТ В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ (Загл. изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.)

Чл. 29. (Нов – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) (1) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" е орган по признаване на професионални квалификации, придобити в други държави – членки на Европейския съюз, или трети държави, с цел достъп и упражняване на регулирани професии в областта на железопътния транспорт в Република България в съответствие с чл. 4, ал. 1, т. 5 от Закона за признаване на професионални квалификации (ЗППК).

(2) Регулираните професии по ал. 1 са определени със списъка на регулираните професии в Република България, приет по чл. 7 ЗПОО.

(3) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" издава удостоверения, свързани с придобитата професионална квалификация на територията на Република България по регулирани професии в областта на железопътния транспорт по ал. 1, необходими за достъп или за

упражняване на регулирана професия на територията на друга държава – членка на Европейския съюз, в съответствие с § 4, ал. 2 от допълнителните разпоредби на ЗППК.

Чл. 29а. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г., предишен чл. 29, бр. 76 от 2015 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Лицата, притежаващи професионална квалификация за упражняване на регулирана професия в железопътния транспорт в Република България, придобита в държава – членка на Европейския съюз, или в трета държава, подават до изпълнителния директор на ИА "ЖА" заявление за признаване правото да упражняват съответната регулирана професия, включена в списъка по чл. 29, ал. 2.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Признаването на правото за упражняване на регулирана професия, включена в списъка по чл. 29, ал. 2, дава право за заемане на длъжност, свързана с безопасността на превозите, включена от работодателя в списъка по чл. 4, ал. 1.

(3) (Отм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.).

Чл. 30. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Професионална квалификация по чл. 29а, ал. 1 се удостоверява със следните документи:

1. (изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) диплома за завършена степен на образование;
2. свидетелство за професионална квалификация;
3. свидетелство за правоспособност, издавано за професии, упражняването на които изисква правоспособност.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Към документите по ал. 1 ИА "ЖА" може да изиска от кандидатстващия да приложи допълнителни доказателства за съдържанието на образованието и обучението, издадени от компетентен орган от съответната държава по чл. 29, ал. 1.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Всички документи във връзка с признаването на професионална квалификация, придобита в държава по чл. 29, ал. 1, се подават в оригинал или нотариално заверено копие с превод на български език.

Чл. 31. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г., изм., бр. 76 от 2015 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация"

не може да откаже на български гражданин или на гражданин на държава по чл. 29, ал. 1, получил съответна професионална квалификация в държава по чл. 29, ал. 1, поради липса на достатъчна квалификация да заема съответна длъжност по чл. 2, ал. 1 при същите условия като българските граждани, когато кандидатстващият за признаване на правото да упражнява регулирана професия по чл. 29, ал. 2:

1. (изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) притежава диплома или друг документ, които се изискват в някоя от държавите по чл. 29, ал. 1, за достъп или за упражняване на същата професия на нейна територия и които са получени в тези държави;

2. (изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) е упражнявал през последните десет години на пълно работно време тази професия в продължение най-малко на две години или в продължение на период, равен на две години пълно работно време, в държава по чл. 29, ал. 1, в която професията не е регулирана, и притежава документ за квалификация, издаден от съответния компетентен орган.

Чл. 32. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" може да изиска от кандидатстващия за признаване на професионална квалификация за упражняване на регулирана професия по чл. 29, ал. 2 да докаже, че притежава професионален стаж, когато продължителността на обучението, на което се позовава по силата на чл. 31, т. 1, е по-малка с една година от изискваната продължителност на обучението за съответната професионална квалификация, изисквано в Република България.

(2) Продължителността на изисквания професионален стаж по ал. 1 не може да надхвърля:

1. два пъти размера на недостигащия период на обучение, когато недостигащият период се отнася за цикъла на обучение след средното образование и/или за професионален стаж под контрола на ръководител на стажа и е завършил с изпит;

2. периода на недостигащия професионален стаж, когато този стаж се отнася за професионална практика, осъществявана с помощта на квалифициран специалист.

(3) Във всички случаи изискваният професионален стаж не може да надхвърля четири години.

Чл. 33. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) (1) (Изм.

– ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" може да изиска от кандидатстващия за признаване на професионална квалификация за упражняване на регулирана професия по чл. 29, ал. 2 да премине стаж за приспособяване или да положи изпит за признаване на правоспособност, определена съгласно чл. 2а за съответната професионална дейност, свързана с безопасността на превозите.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" предоставя на кандидатстващия за признаване на професионална квалификация за упражняване на регулирана професия по чл. 29, ал. 2 да избира между преминаване на стаж за приспособяване или полагане на изпит по ал. 1.

(3) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Стажът за приспособяване или изпитът по ал. 1 се изискват, когато обучението на кандидатстващия за признаване на правоспособност обхваща теоретични и/или практически области, които съществено се различават от тези, определени в раздел II на глава втора. Съществено се различава обучението, преминато от заявителя, когато се характеризира със съществени несъответствия в сравнение с продължителността или съдържанието на обучението, изисквано в Република България.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" преценява дали знанията и уменията, придобити от кандидата за признаване на правото да упражнява регулирана професия по чл. 29, ал. 2 в процеса на неговия трудов стаж, не покриват частично или напълно различията по ал. 3.

(5) (Доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Стажът за приспособяване в случаите по ал. 3 не може да бъде с продължителност, по-дълга от две години, и подлежи на оценка.

(6) (Доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изпитът за признаване на правоспособност по ал. 1 се провежда при условията и реда на глава втора, раздел III.

(7) Провеждането на стажа за приспособяване се осъществява въз основа на сключен договор между кандидатстващия за признаване на правоспособност и някоя от институциите по чл. 8.

(8) (Изм. и доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" извършва оценка на стажа по ал. 7 и

на положително оценените кандидати издава удостоверение за признаване на професионална квалификация за упражняване на регулирана професия в областта на железопътния транспорт в Република България (приложение 2). Стажът се оценява положително след успешно полагане на изпит при условията и по реда на глава трета.

Чл. 34. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Когато за упражняването на регулирана професия има специфични изисквания, определени в нормативен акт, ИА "ЖА" изисква от кандидатстващия за признаване на правото да упражнява регулираната професия да представи документи от компетентните органи на държава по чл. 29, ал. 1, от които е видно, че тези изисквания са изпълнени. Когато държава по чл. 29, ал. 1 не издава такива документи, те могат да бъдат заменени с клетвена, нотариално заверена или друга подобна декларация.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Когато за упражняването на регулирана професия се изисква документ за физическото или психическото здраве, ИА "ЖА" приема като достатъчно доказателство представянето на документ, който се изисква в някоя от държавите по чл. 29, ал. 1.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Документите по ал. 1 и 2 трябва да бъдат издадени преди не повече от три месеца от датата на подаване на заявлението за признаване.

Чл. 35. (Нов - ДВ, бр. 94 от 2005 г., в сила от 1.01.2007 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" се произнася с мотивирано решение до три месеца от датата на подаването на заявлението и на всички необходими документи от кандидата за признаване на професионална квалификация за упражняване на регулирана професия по чл. 29, ал. 2.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г., доп., бр. 65 от 2020 г.) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" издава удостоверение за признаване на професионална квалификация за упражняване на регулирана професия в областта на железопътния транспорт в Република България (приложение 2). Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" води регистър на издадените удостоверения, в който се вписва информацията съгласно приложение 11.

(3) (Нова – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Дубликат на изгубено или унищожено удостоверение за признаване на професионална

квалификация се издава след подаване на писмено заявление до ИА "ЖА", към което се прилага актуална снимка на заявителя. В издаденото удостоверение задължително се посочва, че е дубликат.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г., предишна ал. 3, бр. 65 от 2020 г.) В случай на отказ за признаване на съответната професионална квалификация изпълнителният директор на ИА "ЖА" издава мотивирана писмена заповед, за която се уведомява писмено заявителят в съответствие с чл. 84, ал. 4 ЗППК.

(5) (Нова – ДВ, бр. 76 от 2015 г., предишна ал. 4, бр. 65 от 2020 г.) Решението и отказът за признаване на достъп до регулирана професия по чл. 29, ал. 2 или нейното упражняване на територията на Република България подлежат на оспорване при условията и по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Глава пета

(Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г.)

СЕРТИФИЦИРАНЕ НА МАШИНИСТИ, УПРАВЛЯВАЩИ ЛОКОМОТИВИ И ВЛАКОВЕ В РАМКИТЕ НА ЖЕЛЕЗОПЪТНАТА СИСТЕМА НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

(Загл. изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.)

Чл. 36. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) На машинистите, които отговарят на изискванията за здравословна годност и са квалифицирани да управляват влак в рамките на железопътната система на Европейския съюз, се издават следните документи:

1. свидетелство за управление на локомотив, потвърждаващо, че машинистът отговаря на минималните изисквания относно здравословно състояние, образование и общи професионални умения. В свидетелството се посочва издаващият орган и срокът на валидността му;

2. едно или повече удостоверения на машинист, посочващи железопътната инфраструктура, за която машинистът е придобил правоспособност, и подвижния състав, който има право да управлява.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г.) Документите по ал. 1, т. 1 и 2 се издават съгласно образците, посочени съответно в Приложение I и

Приложение II на Регламент (ЕС) 36/2010 на Комисията от 3 декември 2009 г. относно образци на Общността за свидетелства за управление на локомотив, допълнителни удостоверения, заверени копия на допълнителни удостоверения и формуляри за заявление за свидетелства за управление на локомотив съобразно с Директива 2007/59/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ, бр. L 13 от 2010 г.) (Регламент (ЕС) 36/2010).

(3) Изискването за притежаване на удостоверение за определена част от железопътната инфраструктура не се прилага в следните извънредни случаи и при условие, че друг машинист, притежаващ валидно удостоверение за съответната железопътна инфраструктура, придружава машиниста по време на управлението:

1. в случай че поради нарушение в железопътната услуга е необходимо отклонение на влакове или извършване на поддръжка на коловозите, както е посочено от управителя на железопътната инфраструктура;
2. при изключителни, еднократни услуги, когато се използват исторически влакове;
3. при извънредни, еднократни услуги за превоз на товари, съгласувани с управителя на железопътната инфраструктура;
4. при доставка или демонстрация на нов влак или локомотив;
5. за целите на обучението и провеждането на изпити на машинисти.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Решението за използване на възможността по ал. 3 се взема от железопътното предприятие, който предварително уведомява управителя на железопътната инфраструктура. Решението не може да бъде взето от съответния управител на железопътната инфраструктура или от ИА "ЖА".

Чл. 37. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) Удостоверението по чл. 36, ал. 1, т. 2 дава права за управление в една или повече от следните категории:

1. категория А: маневрени локомотиви, работни влакове, железопътни превозни средства за поддръжка и локомотиви, когато се използват за маневриране;
2. категория Б: превоз на пътници и/или товари.

(2) Удостоверението може да дава права за всички категории и да

обхваща всички кодове съгласно приетите от Европейската комисия модели на удостоверение, завереното копие на удостоверение и техническите им характеристики.

Чл. 38. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г., изм., бр. 76 от 2015 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация", железопътните предприятия и управителите на железопътната инфраструктура предприемат всички необходими мерки, за да се избегнат рисковете от подправяне на свидетелствата, удостоверенията и регистрите, предвидени в наредбата.

Чл. 39. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) Свидетелството по чл. 36, ал. 1, т. 1 е собственост на притежателя му и се издава от изпълнителния директор на ИА "ЖА" или упълномощено от него лице. Свидетелството се издава на български език.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Удостоверението по чл. 36, ал. 1, т. 2 се издава от железопътното предприятие или управителя на железопътната инфраструктура, който назначава или наема машиниста. Удостоверението се издава на български език.

(3) Удостоверението по ал. 2 е собственост на работодателя, който го издава. Машинистът има право да получи заверено копие от него.

Чл. 40. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Свидетелствата по чл. 36, ал. 1, т. 1 са валидни за цялата територия на Европейския съюз.

(2) Удостоверенията по чл. 36, ал. 1, т. 2 са валидни само за посочените в тях железопътна инфраструктура и подвижен състав.

Чл. 41. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) Документите за правоспособност на машинисти, издадени от държави, които не са членки на Европейския съюз, работещи изключително по трансгранични отсечки от железопътната система на Република България, се признават в съответствие с двустранните споразумения на Република България със съответната трета страна.

Чл. 42. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) За да получат свидетелство по чл. 36, ал. 1, т. 1, кандидатите трябва да отговарят на минималните изисквания, посочени в чл. 43.

(2) За да получат удостоверение по чл. 36, ал. 1, т. 2, кандидатите трябва да отговарят на минималните изисквания, посочени в чл. 44.

(3) Свидетелствата, издадени от държави - членки на Европейския съюз, в съответствие с Директива 2007/59/ЕО на Европейския

парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. за сертифициране на машинисти, управляващи локомотиви и влакове в рамките на железопътната система на Общността (ОВ L 315 от 2007 г.) са валидни на територията на Република България.

Чл. 43. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) Свидетелствата по чл. 36, ал. 1, т. 1 се издават на кандидати, които:

1. притежават свидетелство за правоспособност "локомотивен машинист" по чл. 19, ал. 1;
2. са навършили 20 години;
3. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) имат завършен най-малко първи гимназиален етап на средно образование (от VIII до X клас включително);
4. представят документ, потвърждаващ физическата им годност, издаден след извършен медицински преглед по чл. 8а от Наредба 54 от 2003 г. за медицинските и психологическите изисквания към персонала, който осъществява железопътни превози на пътници и товари и съпътстващите ги дейности, и за провеждане на предпътните (предсменни) медицински прегледи (ДВ, бр. 55 от 2003 г.) (Наредба 54);
5. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) представят документ, потвърждаващ психологическата им годност, издаден след преглед по чл. 8 от Наредба 54;
6. положили са успешно изпит пред комисия по чл. 57, ал. 2.

(2) Свидетелство по чл. 36, ал. 1, т. 1 може да бъде издадено и на кандидат, който е навършил 18 г. и отговаря на условията по ал. 1, но в този случай валидността на свидетелството се ограничава до железопътната инфраструктура на територията на Република България.

Чл. 44. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) Кандидатите за получаване на удостоверение по чл. 36, ал. 1, т. 2:

1. полагат изпит за професионалните си познания и компетентност във връзка с подвижния състав, за който се иска удостоверението. Изпитът обхваща най-малко въпросите, посочени в приложение 6;
2. (доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) полагат изпит за професионалните си познания и компетентност във връзка с железопътната

инфраструктура, за която се иска удостоверението; изпитът обхваща най-малко въпросите, посочени в приложение 7; за кандидати, които не представят доказателства, че владеят езика, изискван по ал. 3 за инфраструктурата, за която важи удостоверението, изпитът обхваща и езиковите познания съгласно приложение 8.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Железопътното предприятие или управителят на железопътната инфраструктура обучават кандидатите за издаване на удостоверение по чл. 36, ал. 1, т. 2 по съответната система за управление на безопасността.

(3) Езиковите познания, посочени в приложение 8, се изискват за работа в страната, в която се намира съответната железопътна инфраструктура, за която важи удостоверението.

Чл. 45. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" публикува на интернет страницата си процедурата, одобрена от изпълнителния директор, по която се издава свидетелството по чл. 36, ал. 1, т. 1.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г.) Кандидатите подават заявление, като попълват формуляр съгласно Приложение IV от Регламент (ЕС) 36/2010 за издаване на свидетелство до изпълнителния директор на ИА "ЖА" лично или чрез упълномощено лице. Заявлението се подава на български език.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г.) Заявлението по ал. 2 може да бъде за издаване на ново свидетелство, за актуализиране на данните в свидетелството, за подновяване или издаване на дубликат.

(4) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" или упълномощено от него лице издават свидетелството не по-късно от един месец след получаване на всички необходими документи.

(5) Свидетелството се издава в един оригинален екземпляр и е със срок на валидност 10 г., при условие че притежателят му отговаря на изискванията за здравословна годност по чл. 47.

(6) Дубликат на свидетелство по чл. 36, ал. 1, т. 1 се издава от изпълнителния директор на ИА "ЖА" или упълномощено от него лице в срока по ал. 4.

Чл. 46. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Железопътните предприятия и управителите на железопътната инфраструктура определят процедурите за издаване и подновяване

на удостоверенията по чл. 36, ал. 1, т. 2 като част от своята система за управление на безопасността.

(2) Процедурите по ал. 1 включват и правила за обжалване, които позволяват на машинистите да поискат преразглеждане на решенията, свързани с издаването, подновяването, спиране действието или отнемането на удостоверенията.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) В случай на спор железопътните предприятия, управителите на железопътната инфраструктура и машинистите могат да се обърнат към ИА "ЖА" или към друг независим орган по обжалване, предвиден в правилата за обжалване по ал. 2.

(4) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" се произнася с мотивирано решение по жалбата по ал. 3 в срок до един месец от постъпването ѝ, като дава съответните задължителни разпореждания за отстраняване на нередностите.

(5) Решенията по ал. 4 могат да се обжалват по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Железопътните предприятия и управителите на железопътната инфраструктура актуализират удостоверението, когато притежателят му е получил допълнителни права, отнасящи се до подвижния състав или железопътната инфраструктура.

Чл. 47. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) За продължаване на валидността на свидетелството по чл. 36, ал. 1, т. 1 неговият притежател преминава периодични прегледи съгласно Наредба 54.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г.) По отношение на общите професионални познания се прилагат разпоредбите на чл. 22, ал. 3, т. 13 от Наредба 59 от 2006 г. за управление на безопасността в железопътния транспорт (обн., ДВ, бр. 102 от 2006 г.; изм., бр. 88 от 2007 г.; изм. и доп., бр. 47 и 101 от 2010 г. и бр. 28 от 2012 г.) (Наредба 59).

(3) (В сила две години след датата на приемане от Европейската комисия на основните параметри на регистрите в съответствие с разпоредбите на чл. 22, § 4 от Директива 2007/59/ЕО - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) В случаите на подновяването на свидетелство се извършва проверка в регистъра, предвиден в чл. 53, ал. 1 и 2, дали машинистът отговаря на изискванията, посочени в ал. 1.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) За продължаване на валидността на удостоверенията по чл. 36, ал. 1, т. 2 притежателите им преминават периодични изпити съгласно изискванията на чл. 44. Изпитите се провеждат от железопътното предприятие или управителя на железопътната инфраструктура, който назначава или наема машинистите, съгласно собствената му система за управление на безопасността, като се спазва минималната честота, установена в приложение 9.

(5) Резултатите от изпита по ал. 4 се отразяват в удостоверението. В удостоверението се отбелязва, че машинистът отговаря на изискванията по ал. 1.

(6) (В сила две години след датата на приемане от Европейската комисия на основните параметри на регистрите в съответствие с разпоредбите на чл. 22, § 4 от Директива 2007/59/ЕО - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) Резултатите от изпита по ал. 4 се вписват и в регистъра по чл. 54 с отбелязване, че машинистът отговаря на изискванията по ал. 1.

(7) Когато периодичен изпит или преглед бъдат пропуснати или завършат с отрицателен резултат, се прилага процедурата, посочена в чл. 49.

Чл. 48. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) (Доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) При прекратяване на трудов договор на машинист, който притежава свидетелство за управление на локомотив по чл. 36, ал. 1, т. 1, работодателите му незабавно уведомяват ИА "ЖА" за прекратеното трудово правоотношение.

(2) Свидетелството на машиниста е валидно, при условие че машинистът отговаря на изискванията за психологическа и здравословна годност.

(3) (Доп. - ДВ, бр. 85 от 2012 г.) Удостоверенията по чл. 36, ал. 1, т. 2 стават невалидни с прекратяване на трудовите правоотношения на притежателите им машинисти и се предават на работодателя, който ги е издал. Машинистите с прекратени трудови правоотношения получават заверени преписи от удостоверенията съгласно образеца, посочен в Приложение III на Регламент (ЕС) 36/2010 и всички документи, удостоверяващи тяхното професионално обучение, квалификации, опит и професионална компетентност.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) При издаване на нови удостоверения на машинисти железопътното предприятие или

управителят на железопътната инфраструктура взимат предвид всички документи по ал. 3.

Чл. 49. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Железопътните предприятия и управителите на железопътната инфраструктура проверяват валидността на свидетелствата и удостоверенията на машинистите, които назначават или наемат.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Железопътните предприятия и управителите на железопътната инфраструктура въвеждат система за контрол на машинистите.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) В случай че при контрола по ал. 2 се постави под съмнение компетентността на машинист относно извършваната от него работа или валидността на неговото свидетелство или удостоверение, съответното железопътно предприятие и/или управител на железопътната инфраструктура незабавно предприема мерки за отстраняване на констатираните нередности.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) При уведомяване, че здравословното състояние на машинист се е влошило до такава степен, че поставя под съмнение пригодността му за работа, работодателят му незабавно предприема действия, включително изисква машинистът да премине преглед, посочен в чл. 7 от Наредба 54, и ако е необходимо - отнема удостоверението.

(5) (В сила две години след датата на приемане от Европейската комисия на основните параметри на регистрите в съответствие с разпоредбите на чл. 22, § 4 от Директива 2007/59/ЕО - ДВ, бр. 102 от 2009 г., изм., бр. 65 от 2020 г.) Отнемането на удостоверението незабавно се отразява в регистъра по чл. 54.

(6) Работодателят упражнява контрол върху машинистите по време на дежурството да не са под влияние на вещество, което има вероятност да наруши тяхната концентрация, внимание или поведение.

(7) (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Железопътните предприятия или управителите на железопътната инфраструктура информират незабавно ИА "ЖА" за всички случаи на нетрудоспособност с продължителност повече от 3 месеца.

Чл. 50. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" изпълнява по прозрачен и недискриминационен начин следните дейности:

1. издава и подновява свидетелства и дубликати на свидетелства по чл. 36, ал. 1, т. 1;
2. контролира провеждането на периодични прегледи в съответствие с чл. 47, ал. 1 - 3;
3. спира действието, отнема свидетелства и при констатиране на несъответствие с условията на издаване на удостоверение изисква от работодателя прекратяване валидността на удостоверението при спазване на разпоредбите на чл. 60;
4. признава професионална квалификация на лица в съответствие с чл. 55 и 57;
5. публикува и актуализира регистър на обучаващите институции в съответствие с чл. 51;
6. (в сила две години след датата на приемане от Европейската комисия на основните параметри на регистрите в съответствие с разпоредбите на чл. 22, § 4 от Директива 2007/59/ЕО - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) води и актуализира регистър на свидетелствата по чл. 36, ал. 1, т. 1, предвиден в чл. 53;
7. извършва мониторинг на процеса по издаване на удостоверения на машинистите по чл. 58;
8. извършва проверки в съответствие с чл. 60;
9. установява национални критерии за изпитващите в съответствие с чл. 57, ал. 5.

(2) При всяко поискване от заинтересованите лица ИА "ЖА" предоставя и допълнителна информация, свързана с издаването на свидетелствата на машинисти.

(3) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" няма право да предоставя извършването на дейностите по ал. 1, т. 3, 7 и 9 на трети лица.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" може да възлага с договор изпълнението на дейностите по ал. 1, т. 1 и 2 на железопътни предприятия.

(5) Възлагането по ал. 4 се извършва по прозрачен и недискриминационен начин, който не поражда конфликт на интереси, и при наличието на най-малко едно от следните условия:

1. (изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) железопътното предприятие издава свидетелства само на собствените си машинисти;

2. (изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) железопътното предприятие не се ползва с изключителни права на съответната територия за нито една от възложените дейности.

(6) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) В случай на възлагане по ал. 4 съответното железопътно предприятие е длъжно да спазва всички условия на договора, с който е оправомощено да изпълнява дейностите по ал. 1, т. 1 и 2 и съответните задължения на ИА "ЖА" по глава пета.

(7) В случай на възлагане по ал. 4 ИА "ЖА" осигурява система за контрол на изпълнението на възложените дейности и контролира спазването на изискванията по ал. 3, 5 и 6.

Чл. 51. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) Обучението на машинисти по глава пета се извършва от обучаващите институции по чл. 8.

(2) (Нова - ДВ, бр. 85 от 2012 г., в сила от 1.07.2013 г. за обучаващите институции по чл. 8, ал. 1, които са извършвали обучение на машинисти до 15.05.2012 г.) Изискванията към обучаващите институции по ал. 1 са посочени в чл. 4 на Решение на Комисията от 22 ноември 2011 г. относно критериите за признаване на центрове за обучение, участващи в обучението на машинисти, относно критериите за признаване на изпитващи и критериите за организиране на изпити в съответствие с Директива 2007/59/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ, бр. L 314 от 2011 г.) (Решение 2011/765/ЕС) и се проверяват съответно при тяхното откриване, лицензиране или акредитация в съответствие с българското законодателство.

(3) (Предишна ал. 2, доп. - ДВ, бр. 85 от 2012 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" публикува на интернет страницата си и актуализира списък на обучаващите институции съгласно ал. 1 след представяне на документи за тяхното откриване, лицензиране или акредитиране съгласно ал. 2.

Чл. 52. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" издава мотивирани решения във връзка с дейността по глава пета, които са административни актове.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Железопътните предприятия, управителите на железопътната инфраструктура и машинистите могат да обжалват или да изискват преразглеждане на решение на

изпълнителния директор на ИА "ЖА" по глава пета по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Чл. 53. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила две години след датата на приемане от Европейската комисия на основните параметри на регистрите в съответствие с разпоредбите на чл. 22, § 4 от Директива 2007/59/ЕО) (1) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" води регистър на издадени, актуализирани, подновени, изменени, изтекли, със спряно действие, отнети или обявени за изгубени, откраднати или унищожени свидетелства по чл. 36, ал. 1, т. 1.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г.) Регистърът по ал. 1 се води съгласно изискванията на Решение на Комисията от 29 октомври 2009 г. относно приемането на основни параметри на регистрите на свидетелства за управление на влак и допълнителните удостоверения, предвидени в Директива 2007/59/ЕО на Европейския парламент и на Съвета (ОВ, бр. L 8 от 2010 г.) (Решение 2010/17/ЕО).

(3) (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" при мотивирано искане предоставя информация от регистъра по ал. 1 на компетентните органи на другите държави - членки на Европейския съюз, на Агенцията за железопътен транспорт на Европейския съюз или на всеки работодател на машинисти.

Чл. 54. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г., в сила две години след датата на приемане от Европейската комисия на основните параметри на регистрите в съответствие с разпоредбите на чл. 22, § 4 от Директива 2007/59/ЕО) (1) (Изм. - ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Железопътните предприятия и управителите на железопътната инфраструктура водят регистър на издадени, актуализирани, подновени, изменени, изтекли, със спряно действие, отнети или обявени за изгубени, откраднати или унищожени удостоверения по чл. 36, ал. 1, т. 2, като регистърът се актуализира редовно.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г.) Регистърът по ал. 1 се води съгласно изискванията на Решение 2010/17/ЕО.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Железопътните предприятия и управителите на железопътната инфраструктура:

1. сътрудничат на ИА "ЖА" при обмена на информация за регистъра по ал. 1 и предоставят достъп до исканите данни;

2. предоставят информация за съдържанието на удостоверенията по чл. 36, ал. 1, т. 2 на компетентните органи на другите държави - членки на Европейския съюз.

(4) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Машинистите имат право на достъп до свързаните с тях данни, които се съхраняват в регистрите на ИА "ЖА", железопътните предприятия и управителите на железопътна инфраструктура, и при поискване получават извлечение от тези данни.

(5) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация", управителите на железопътна инфраструктура и железопътните предприятия изготвят и водят регистрите по чл. 53 и 54 в съответствие с изискванията на Закона за защита на личните данни.

Чл. 55. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Обучението на машинистите, управляващи локомотиви и влакове в рамките на железопътната система на Европейския съюз, включва част, отнасяща се до свидетелството по чл. 36, ал. 1, т. 1, която отразява общите професионални познания, посочени в приложение 5, и част, която се отнася до удостоверението по чл. 36, ал. 1, т. 2 и отразява специфичните професионални познания, посочени в приложения 6 и 7.

(2) Обучението се извършва въз основа на правилата, регламентирани в глава втора, раздел II "Организация на учебния процес по теория и практика".

(3) Целите на обучението са посочени в приложение 5 - за свидетелството по чл. 36, ал. 1, т. 1, и в приложения 6 и 7 - за удостоверението по чл. 36, ал. 1, т. 2, и се допълват от:

1. техническите спецификации за оперативна съвместимост (ТСОС), приети от Европейската комисия и приложими за машинисти; или

2. (изм. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) препоръки, предложени от Агенцията за железопътен транспорт на Европейския съюз до Европейската комисия съгласно член 19, параграф 1, буква "з" от Регламент (ЕС) 2016/796 на Европейския парламент и на Съвета от 11 май 2016 г. относно Агенцията за железопътен транспорт на Европейския съюз и за отмяна на Регламент (ЕО) 881/2004 (ОВ, L 138/1 от 26 май 2016 г.).

(4) Достъпът до обучение, необходимо за изпълнение на условията за получаване на свидетелство и на удостоверение на

кандидат-машинистите по ал. 1, се предоставя по реда и при условията на тази наредба.

(5) Обучението, отнасящо се до общите професионални познания, до езиковите познания, до професионалните познания, свързани с подвижния състав, и до познания за железопътната инфраструктура, включително познаването на маршрутите и правилата и процедурите за експлоатация, се извършва от обучаващите институции по чл. 8.

(6) По отношение на свидетелствата се прилага общата система за признаване на професионалните квалификации съгласно глава четвърта за признаването на професионалната квалификация на машинисти, които са граждани на държава - членка на Европейския съюз, и са получили свидетелството си за обучение в трета страна (нечленуваща в Европейския съюз).

(7) Обучаващите институции по чл. 8 въвеждат система за непрекъснат процес на обучение, за да се осигури поддържането на уменията на машинистите за безопасна експлоатация.

Чл. 56. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г., изм., бр. 65 от 2020 г.) Обучението на машинистите може да бъде уреждано с договори, сключени между съответния машинист и/или обучаващата институция, и/или железопътното предприятие, и/или управителя на железопътната инфраструктура, в съответствие с разпоредбите по глава единадесета от Кодекса на труда.

Чл. 57. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) Изпитите и изпитващите за целите на издаване на документите на машинистите се определят, както следва:

1. (доп. - ДВ, бр. 85 от 2012 г., в сила от 1.07.2013 г. за обучаващите институции по чл. 8, ал. 1, които са извършвали обучение на машинисти до 15.05.2012 г.) за частта, отнасяща се до свидетелството - от ИА "ЖА" съгласно процедурата по чл. 45, ал. 1 и в съответствие с критериите на Глава 3 "Изпитващи" от Решение 2011/765/ЕС;

2. (доп. - ДВ, бр. 85 от 2012 г., в сила от 1.07.2013 г. за обучаващите институции по чл. 8, ал. 1, които са извършвали обучение на машинисти до 15.05.2012 г., изм., бр. 76 от 2015 г.) за частта, отнасяща се до удостоверението - от железопътното предприятие или от управителя на железопътната инфраструктура съгласно процедурата по чл. 46, ал. 1 и в съответствие с критериите

на Глава 4 "Организиране на изпитите" от Решение 2011/765/ЕС;

(2) Изпитите за издаване на свидетелство от ИА "ЖА" по ал. 1, т. 1 се провеждат от комисия, назначена със заповед на изпълнителния директор на ИА "ЖА", като съставът на комисията се състои от лица, които отговарят на изискванията на чл. 17, ал. 3 и 4.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 85 от 2012 г., бр. 76 от 2015 г.) Изпитите за издаване на удостоверение от железопътното предприятие или управителя на железопътната инфраструктура по ал. 1, т. 2 се провеждат от комисия, назначена със заповед на ръководителя на железопътното предприятие или управителя на железопътната инфраструктура, като председателят на комисията притежава висше образование с образователно-квалификационна степен "магистър" и правоспособност за длъжността, за която се провежда изпитът, а останалите членове притежават висше образование с минимална образователно-квалификационна степен бакалавър по чл. 42, ал. 1, т. 1, буква "а" от Закона за висшето образование, правоспособност, за която се провежда изпитът, с минимален стаж от 5 години, придобит през последните 10 години на длъжност, за която се изисква тази правоспособност.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 76 от 2015 г., бр. 65 от 2020 г.) Когато железопътно предприятие от държава - членка на Европейския съюз издава удостоверение на машинист, което включва управление на влакове по железопътната инфраструктура, разположена в Република България, машинистите полагат проверочен изпит по реда на глава трета.

(5) (Отм. - ДВ, бр. 65 от 2020 г.).

(6) (Изм. - ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изпитите, предвидени в ал. 1, се организират така, че да се избягва всякакъв конфликт на интереси, но се допуска изпитващият да е служител на железопътното предприятие или управителя на железопътната инфраструктура, издаващи удостоверението.

(7) Обучението за придобиване на свидетелство по чл. 36, ал. 1, т. 1 и удостоверение по чл. 36, ал. 1, т. 2 завършва с провеждане на теоретични и практически изпити.

(8) Изпитите за придобиване на свидетелство по чл. 36, ал. 1, т. 1 се провеждат по реда на глава втора, раздел III.

(9) Изпитите за придобиване на удостоверението по чл. 36, ал. 1, т. 2 се провеждат по реда на съответната процедура по чл. 46, ал. 1.

(10) (Нова - ДВ, бр. 85 от 2012 г.) Изпълнителният директор на Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" признава компетентността на изпитващите по ал. 1, т. 1 и 2, за което издава удостоверение (приложение 10).

Чл. 58. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Обучаващите институции, железопътните предприятия и управителите на железопътната инфраструктура въвеждат и прилагат система за управление на качеството на учебния процес, свързан с обучение, оценка на уменията и подновяване на свидетелствата и удостоверенията по чл. 36, ал. 1.

(2) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" извършва проверки за спазване на изискванията по ал. 1.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) Изискванията по ал. 1 не се прилагат за дейностите, обхванати от системите за управление на безопасността, въведени от железопътните предприятия и управителите на железопътната инфраструктура съгласно Наредба 59.

Чл. 59. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) Най-малко веднъж на 5 години се провежда независима оценка на процедурите по придобиване и оценка на професионалните познания и компетентност, както и на системата за издаване на свидетелства и удостоверения.

(2) Оценката се провежда от квалифицирани лица, които не участват в съответните дейности по ал. 1.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Оценката по ал. 1 не се прилага за дейности, вече обхванати от системите за управление на безопасността, въведени от железопътните предприятия и управителите на инфраструктури в съответствие с Наредба 59.

(4) Резултатите от независимата оценка по ал. 1 се представят на изпълнителния директор на ИА "ЖА".

(5) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" предприема мерки за отстраняването на пропуски, открити при независимата оценка по ал. 1.

Чл. 60. (Нов - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) (1) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" извършва проверки на документите на машинистите, управляващи влаковете, движещи се на територията на Република България, за съответствието им с

изискванията на тази наредба.

(2) Независимо от проверките по ал. 1 при констатиране на системни нарушения, извършени от машинист на работното му място, ИА "ЖА" провежда извънреден изпит по реда на чл. 7 на съответния машинист.

(3) (Изм. – ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" извършва мониторинг на машинистите, железопътните предприятия, управителите на железопътните инфраструктури, изпитващите и обучаващите институции, извършващи дейност на територията на Република България, за спазването на изискванията на настоящата наредба.

(4) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" или упълномощено от него длъжностно лице издават задължително предписание за спиране действието на свидетелство по чл. 36, ал. 1, т. 1, в случай че се установи, че машинистът не отговаря на едно или повече от условията за издаване на свидетелството му.

(5) Спирането на действието на свидетелството е временно или постоянно в зависимост от обхвата на несъответствието с изискванията за безопасност на железопътните превози.

(6) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" незабавно уведомява машиниста и неговия работодател за спирането на свидетелството, като посочва и процедурата за възстановяването му. Решението на изпълнителния директор на ИА "ЖА" по ал. 4 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Когато свидетелството е издадено от компетентен орган на държава - членка на Европейския съюз, ИА "ЖА" подава мотивирано искане до съответния орган за провеждането на проверка или за спиране действието на свидетелството. Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" информира Европейската комисия и другите компетентни органи на държавите - членки на Европейския съюз, за своето искане.

(8) В случаите по ал. 7 изпълнителният директор на ИА "ЖА" или упълномощено от него лице може да забрани на машиниста, чието свидетелство е издадено от компетентен орган на държава - членка на Европейския съюз, да упражнява дейност на територията на Република България до получаване на съобщение за решението на органа, издал свидетелството.

(9) В случай че ИА "ЖА" е сезирана с мотивирано искане от компетентен орган на държава - членка на Европейския съюз, по чл. 3, буква "а" от Директива 2007/59/ЕО за извършване на проверка или спиране действието на свидетелство по чл. 36, ал. 1, т. 1 на локомотивен машинист, ИА "ЖА" разглежда искането в срок до четири седмици от постъпването му.

(10) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" уведомява органа, отправил искането, другите компетентни органи на държавите - членки на Европейския съюз, по чл. 3, буква "а" от Директива 2007/59/ЕО и Европейската комисия за решението си по ал. 9.

(11) (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Ако ИА "ЖА" установи, че локомотивен машинист вече не отговаря на едно или повече от условията за издаване на удостоверение по чл. 36, ал. 1, т. 2, изисква от железопътното предприятие или управителя на железопътната инфраструктура, издал удостоверението, провеждането на по-подробна проверка или спиране действието на удостоверението.

(12) В случаите по ал. 11 органът, издал удостоверението по чл. 36, ал. 1, т. 2, предприема съответните мерки и уведомява ИА "ЖА" в срок от четири седмици, считано от уведомяването.

(13) (Изм. - ДВ, бр. 65 от 2020 г.) Изпълнителният директор на ИА "ЖА" или упълномощено от него лице може да издаде задължително предписание и да забрани на машиниста да извършва дейност на територията на Република България до получаване на уведомление по ал. 12 от съответното железопътно предприятие или управител на железопътната инфраструктура, като информира Европейската комисия и другите компетентни органи на държавите - членки на Европейския съюз, за решението си.

(14) В случай че ИА "ЖА" констатира, че машинист създава сериозна заплаха за безопасността на железопътния транспорт, незабавно предприема необходимите действия, които могат да включват спиране на влака и забрана на машиниста да действа на територията на Република България. В този случай ИА "ЖА" информира Европейската комисия и другите компетентни органи на държавите - членки на Европейския съюз, за решението си.

(15) (В сила две години след датата на приемане от Европейската комисия на основните параметри на регистрите в съответствие с разпоредбите на чл. 22, § 4 от Директива 2007/59/ЕО - ДВ, бр. 102 от 2009 г., изм., бр. 65 от 2020 г.) За всички действия по ал. 4, 8 -

11 ИА "ЖА", железопътното предприятие и инфраструктурният управител съответно правят записи и актуализират регистрите по чл. 53 и 54.

(16) В случай че ИА "ЖА" прецени, че решение на компетентен орган на държава - членка на Европейския съюз, за спиране действието на свидетелство или удостоверение или забрана на локомотивен машинист за управление на влак по железопътната инфраструктура в съответната държава членка не е съобразено с разпоредбите на Директива 2007/59/ЕО, ИА "ЖА" информира Европейската комисия за своето становище.

(17) В случай на спор между ИА "ЖА" и компетентен орган на държава - членка на Европейския съюз, във връзка с решение за спиране действието на свидетелство или удостоверение или забрана на локомотивен машинист за управление на влак по железопътната инфраструктура в съответната държава членка, които не са съобразени с разпоредбите на Директива 2007/59/ЕО, ИА "ЖА" отправя въпроса за решаване в Комитета по чл. 32 от Директива 2007/59/ЕО.

(18) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" има право да продължи забраната за машинист да управлява влакове по железопътната инфраструктура на територията на Република България, докато въпросът бъде решен в съответствие с процедурата по ал. 17.

ДОПЪЛНИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

(Загл. изм. - ДВ, бр. 102 от 2009 г.)

§ 1. (Изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г.) По смисъла на тази наредба:

1. "Системни нарушения" са налице, когато в едногодишен срок са извършени три или повече нарушения на Закона за железопътния транспорт или на актовете по прилагането му.

2. (Изм. - ДВ, бр. 76 от 2015 г.) "Свидетелство за правоспособност" е всеки документ, издаден от ИА "ЖА" или компетентен орган на държава по чл. 29, ал. 1, от който е видно, че титулярят притежава задължителен обем от професионални компетенции, което дава право за упражняване на конкретни трудови дейности, свързани с безопасността на превозите в железопътния транспорт.

3. (Доп. - ДВ, бр. 76 от 2015 г.) "Свидетелство за професионална квалификация" е всеки документ, издаден от компетентен орган в

Република България или в държава по чл. 29, ал. 1, от който е видно, че титулярят притежава квалификация по професия или по част от професия, която включва съвкупност от професионални компетенции и необходимите за тяхното формиране общообразователни знания и умения.

4. (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) "Професионален опит" е времето, през което заявителят за признаване на професионална квалификация за упражняване на регулирана професия в областта на железопътния транспорт в Република България действително и законно е упражнявал съответната професия в държава по чл. 29, ал. 1.

5. (Изм. и доп. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) "Стаж за приспособяване" е упражняване на съответна регулирана професия под контрола на квалифициран специалист на територията на Република България.

6. (Изм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.) "Изпит за признаване на правоспособност" е проверка на професионалните познания на заявителя по чл. 29а, ал. 1 с цел да се оцени способността му да упражнява регулирана професия в областта на железопътния транспорт на територията на Република България.

7. (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) "Компетентен орган" е Изпълнителна агенция "Железопътна администрация".

8. (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) "Машинист" е правоспособно лице, което има право да управлява: локомотиви, маневрени локомотиви, работни влакове, возила за поддръжка или влакове за железопътен превоз на пътници и/или товари по безопасен начин.

9. (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) "Железопътна система" е система по смисъла на § 1, т. 35 от допълнителните разпоредби на Закона за железопътния транспорт.

10. (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) "Управител на железопътна инфраструктура" е лице по смисъла на § 1, т. 2 от допълнителните разпоредби на Закона за железопътния транспорт.

11. (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г., изм., бр. 76 от 2015 г.) "Железопътно предприятие" е лице по смисъла на чл. 48 от Закона за железопътния транспорт.

12. (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) "Технически спецификации за оперативна съвместимост (ТСОС)" са спецификациите по смисъла на § 1, т. 5 на допълнителните разпоредби на Наредба 57 от 2004 г.

за условията и съществените изисквания към железопътната инфраструктура и подвижния състав за постигане на оперативна съвместимост на националната железопътна система с трансевропейската железопътна система (ДВ, бр. 55 от 2004 г.).

13. (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) "Удостоверение на машинист" е документ, в който е посочена железопътната инфраструктура, в рамките на която притежателят му има право да управлява влак и подвижния състав, който притежателят има право да управлява.

14. (Нова - ДВ, бр. 102 от 2009 г.) "Обучаваща институция" е лице по чл. 8 от тази наредба.

15. (Нова - ДВ, бр. 76 от 2015 г.) "Регулирана професия в областта на железопътния транспорт" е професионална дейност или съвкупност от професионални дейности, свързани с безопасността на превозите с железопътен транспорт, включена в Списъка на регулираните професии в Република България, която е от обществена значимост и/или е от съществено значение за живота и здравето на хората и достъпът до която е подчинен на закони, подзаконови или административни разпоредби относно:

а) притежаването на специфична професионална квалификация, или

б) правоспособност.

16. (Нова - ДВ, бр. 76 от 2015 г.) "Професионални квалификации за целите на признаването по глава четвърта" са квалификациите, удостоверени с доказателства за професионални квалификации, удостоверения за правоспособност по смисъла на чл. 25, т. 1, буква "а" ЗППК и/или професионален опит.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 2. Документите за правоспособност за длъжностите по чл. 2, ал. 1, издадени преди влизане в сила на тази наредба, остават валидни и дават право на лицата, които ги притежават, да заемат длъжността, за която имат правоспособност.

§ 3. Наредбата се издава на основание чл. 39, ал. 1 ЗЖТ.

§ 4. Наредбата е съгласувана с министъра на образованието и науката.

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба 56 от 2003 г.

за изискванията, условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване или признаване на правоспособност за длъжностите от железопътния транспорт и реда за провеждане на изпитите на лицата от персонала, отговорен за безопасността на превозите (ДВ, бр. 102 от 2009 г., изм., бр. 76 от 2015 г.)

.....
Допълнителна разпоредба

§ 8. Наредбата транспонира изискванията на Директива 2007/59/ЕО за сертифициране на машинисти, управляващи локомотиви и влакове в рамките на железопътната система на Общността (ОВ, L 315 от 2007).

Преходни и заключителни разпоредби

§ 9. (Отм. – ДВ, бр. 76 от 2015 г.).

§ 10. (1) Разпоредбите на § 5 относно създаването на регистрите, а именно: чл. 47, ал. 3 и 6, чл. 49, ал. 5, чл. 50, ал. 1, т. 6, чл. 53, 54, чл. 60, ал. 15, влизат в сила две години след датата на приемане от Европейската комисия на основните параметри на регистрите в съответствие с разпоредбите на чл. 22, § 4 от Директива 2007/59/ЕО.

(2) В периода до две години, считано от датата на приемане на основните параметри на регистрите, приети от Европейската комисия в съответствие с разпоредбите на чл. 22, параграф 4 от Директива 2007/59/ЕО, удостоверенията или свидетелствата на машинисти, управляващи влакове, извършващи гранични превози, каботажен превоз или превоз на товари в друга държава - членка на Европейския съюз, или машинисти, работещи на територията на най-малко две държави - членки на Европейския съюз, се издават в съответствие с разпоредбите по глава пета.

(3) В периода до две години, считано от датата на приемане на основните параметри на регистрите, приети от Европейската комисия в съответствие с разпоредбите на чл. 22, параграф 4 от Директива 2007/59/ЕО, машинисти, управляващи влакове, които

извършват превози по ал. 2, както и тези, които не притежават свидетелства или удостоверения по смисъла на чл. 36, ал. 1, преминават задължително периодични проверки по чл. 47.

(4) След изтичането на две години от влизането в сила на разпоредбите на § 5 относно чл. 47, ал. 3 и 6, чл. 49, ал. 5, чл. 50, ал. 1, т. 6, чл. 53, 54 и чл. 60, ал. 15 на кандидатите за придобиване на правоспособност "локомотивен машинист" не се издава свидетелство за правоспособност по чл. 19, а правоспособността се удостоверява със свидетелство по чл. 36, ал. 1, т. 1, издадено по реда и в съответствие с изискванията по глава пета.

(5) Разпоредбата на чл. 43, ал. 1, т. 1 се прилага до изтичане на периода по ал. 4.

(6) В срок до седем години от датата на влизане в сила на разпоредбите на § 5 относно чл. 47, ал. 3 и 6, чл. 49, ал. 5, чл. 50, ал. 1, т. 6, чл. 53 и 54, чл. 60, ал. 15 локомотивните машинисти трябва да притежават свидетелство по чл. 36, ал. 1, т. 1 и удостоверения по чл. 36, ал. 1, т. 2.

(7) В случаите по ал. 6 органите, издаващи свидетелства или съответно удостоверения, вземат предвид вече придобитата от всеки машинист професионална компетентност така, че да не се пораждат ненужни административни и финансови тежести.

(8) В случаите по ал. 6 органите, издаващи свидетелства или съответно удостоверения, имат право да включат в процедурите си по чл. 45, ал. 1 и чл. 46, ал. 1 за отделни групи от машинисти допълнителни изпити и/или обучение за получаването на свидетелства или удостоверения.

(9) Изпълнителна агенция "Железопътна администрация", железопътните превозвачи и управителите на железопътната инфраструктура изискват от машинистите, които не притежават свидетелства и удостоверения в съответствие по чл. 36, ал. 1, да преминават периодични проверки по чл. 47 в периода до изтичане на срока по ал. 6.

(10) Машинистите, придобили право на управление на влакове и локомотиви съгласно разпоредбите, действали до прилагането на разпоредбите на ал. 2 или 4, могат да продължат да упражняват своята професионална дейност въз основа на тези права и без да се прилагат разпоредбите на глава пета, до седем години от влизането в сила на разпоредбите на § 5 относно създаването на регистрите, а

именно: чл. 47, ал. 3 и 6, чл. 49, ал. 5, чл. 50, ал. 1, т. 6, чл. 53 и 54, чл. 60, ал. 15.

ПРЕХОДНА РАЗПОРЕДБА

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба 56

от 2003 г. за изискванията, условията и реда за обучение на кандидатите

за придобиване на правоспособност, изисквана от персонала, отговорен

за безопасността на превозите с железопътен транспорт, или признаване

на такава правоспособност и реда за провеждане на проверочните изпити

на лицата от персонала, отговорен за безопасността на превозите

(ДВ, бр. 85 от 2012 г.)

§ 19. Параграф 12 относно чл. 51, ал. 2 и § 15 относно чл. 57, ал. 1, т. 1 и 2 влизат в сила от 1 юли 2013 г. за обучаващите институции по чл. 8, ал. 1, които са извършвали обучение на машинисти до 15.05.2012 г.

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба 56 от 2003 г.

за изискванията, условията и реда за обучение на кандидатите

за придобиване на правоспособност, изисквана от персонала, отговорен

за безопасността на превозите с железопътен транспорт, или признаване

на такава правоспособност и реда за провеждане на проверочните изпити

на лицата от персонала, отговорен за безопасността на превозите

(ДВ, бр. 76 от 2015 г.)

.....

Допълнителна разпоредба

§ 53. С тази наредба се въвеждат изискванията на Директива 2014/82/ЕС на Комисията от 24 юни 2014 г. за изменение на Директива 2007/59/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на общите професионални знания, медицинските изисквания и изискванията във връзка със свидетелство (ОВ, L 184 от 2014 г.).

Преходни и заключителни разпоредби

§ 54. Параграф 50 относно приложение 5 и § 51 относно приложение 8 влизат в сила от 1 януари 2016 г.

§ 55. Машинистите, които са придобили или ще придобият свидетелство за управление на локомотив по чл. 36, ал. 1, т. 1 преди 1 януари 2016 г., се счита, че отговарят на изискванията, посочени в § 50 относно приложение 5 и § 51 относно приложение 8, и след влизането им в сила от 1 януари 2016 г. за тези машинисти не се провежда извънредно обучение или изпити.

НАРЕДБА

за изменение и допълнение на Наредба 56 от 2003 г.

за изискванията, условията и реда за обучение на кандидатите

за придобиване на правоспособност, изисквана от персонала, отговорен

за безопасността на превозите с железопътен транспорт, или признаване

на такава правоспособност и реда за провеждане на проверочните изпити

на лицата от персонала, отговорен за безопасността на превозитете (ДВ, бр. 69 от 2016 г., в сила от 1.07.2016 г.)

.....

Допълнителна разпоредба

§ 2. С тази наредба се въвеждат изискванията на Директива (ЕС) 2016/882 на Комисията от 1 юни 2016 г. за изменение на Директива 2007/59/ЕО на Европейския парламент и на Съвета по отношение на езиковите изисквания (ОВ, L 146 от 2016 г.).

Преходни и заключителни разпоредби

.....

§ 4. Машинистите, придобили свидетелство за управление на локомотив по чл. 36, ал. 1, т. 1 от Наредба 56 от 2003 г. за изискванията, условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност, изисквана от персонала, отговорен за безопасността на превозите с железопътен транспорт, или признаване на такава правоспособност и реда за провеждане на проверочните изпити на лицата от персонала, отговорен за безопасността на превозите (Наредба 56) преди 1 юли 2016 г., се счита, че отговарят на изискванията, посочени в приложение 8 от наредбата.

ДОПЪЛНИТЕЛНА РАЗПОРЕДБА

към Наредбата за изменение и допълнение на Наредба 56 от 2003 г. за изискванията, условията и реда за обучение на кандидатите за придобиване на правоспособност, изисквана от персонала, отговорен за безопасността на превозите с железопътен транспорт, или признаване на такава правоспособност и реда за провеждане на проверочните изпити на лицата от персонала, отговорен за безопасността на превозите (ДВ, бр. 65 от 2020 г.)

§ 20. Навсякъде в наредбата думите "железопътния превозвач"/"железопътният превозвач" се заменят с "железопътното предприятие", "железопътен превозвач" с "железопътно предприятие", думата "превозвачи" с "предприятия", а думата "превозвачите" с "железопътните предприятия".

Приложение 1

към чл. 2а, ал. 1 и чл. 19, ал. 2

(Изм. - ДВ, бр. 94 от 2005 г.,

изм. и доп., бр. 76 от 2015 г.)

ЛИЦЕ

	Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“	
Снимка за лична карта, цветна	Свидетелство за правоспособност № ...../.....	
	На ..... (име, презиме, фамилия по лична карта) ЕГН/ЛНЧ	
Придобита правоспособност за:		

ГРЪБ

Обучаваща институция: .....
Проведено обучение от ..... до .....
Протокол № ..... от .....
Издава се на основание чл. 7, ал. 1, т. 4 от Закона за железопътния транспорт.
Печат: Изпълнителен директор: .....

Приложение 2

към чл. 17, ал. 7 и чл. 35, ал. 2

(Ново - ДВ, бр. 94 от 2005 г.,

в сила от 1.01.2007 г.,

изм. и доп., бр. 76 от 2015 г.)

ЛИЦЕ

	Изпълнителна агенция „Железопътна администрация“	
Снимка за лична карта, цветна	Удостоверение за признаване на професионална квалификация	
	№	
	На	
	(имена по документ за самоличност)	
	ЕГН/ЛНЧ	
Има право да упражнява регулирана професия:		
.....		
.....		

ГРЪБ

Обучаваща институция:	
Държава:	
Проведено обучение от ..... до	
Документ:	
.....	
Издава се на основание чл. 84, ал. 3 от Закона за признаване на професионални квалификации.	
Печат:	Изпълнителен директор: .....

Приложение 3

към чл. 36, ал. 2

(Ново - ДВ, бр. 102 от 2009 г.,

отм., бр. 85 от 2012 г.)

Приложение 4

към чл. 36, ал. 2

(Ново - ДВ, бр. 102 от 2009 г.,

отм., бр. 85 от 2012 г.)

Приложение 5

към чл. 10, ал. 3, чл. 43, ал. 1, т. 3

и чл. 55, ал. 1 и 3

(Ново - ДВ, бр. 102 от 2009 г.,

изм., бр. 76 от 2015 г.,

в сила от 1.01.2016 г.)

ОБЩИ ПРОФЕСИОНАЛНИ ЗНАНИЯ И ИЗИСКВАНИЯ ВЪВ ВРЪЗКА СЪС СВИДЕТЕЛСТВОТО ПО ЧЛ. 36, АЛ. 1, Т. 1

Целта на общото обучение е да се осигури обща компетентност по всички аспекти, които са от значение за професията на локомотивния машинист. В тази връзка общото обучение обхваща основните приложими знания и принципи независимо от вида и характера на подвижния състав или инфраструктурата. То

може да бъде организирано без практически упражнения.

Компетентността по отношение на специфични видове подвижен състав или по отношение на безопасността и експлоатационните правила и техники за дадената инфраструктура не е част от общата компетентност. Обучението за осигуряване на компетентност по отношение на специфичен подвижен състав или инфраструктура е свързано с удостоверението на машиниста по чл. 36, ал. 1, т. 2 и е определено в приложения 6, 7 и 8.

Общото обучение обхваща точки от 1 до 7, изброени по-долу.

Редът, в който са изброени, не е редът на приоритетност. Глаголите, използвани в списъка, посочват вида компетентност, която се очаква да бъде постигната от обучаващия се. Тяхното значение е описано в следната таблица:

Вид компетентност	Описание
да знае, да опише	описва придобиването на знания (данни, факти), които са необходими, за да бъдат разбрани различните взаимоотношения
да разбира, да идентифицира	описва идентифицирането и запаметяването на контекст (обстоятелства, обстановка, събития), изпълняването на задачи и разрешаването на проблеми в съответствие с нормативно установените рамки

1. Работа, работна среда, роля и отговорност на машиниста в процеса на железопътната експлоатация, професионални и лични изисквания от задълженията на машиниста:

а) да знае общата насока на законодателството и правилата, приложими към железопътната експлоатация и безопасност (изисквания и процедури относно сертифицирането на машинисти; опасни товари; опазване на околната среда; защита от пожар и др.);

б) да разбира специфичните изисквания и професионалните и личните изисквания (работи предимно сам; работа на смени над 24-часов цикъл; лично предпазване и сигурност; разчитане и актуализиране на документи и др.);

в) да разбира типове поведение, които имат отношение към критичните за безопасността отговорности (медикаменти, алкохол, наркотици и други психоактивни вещества, болест, стрес, умора и др.);

г) да идентифицира референтните и оперативните документи (напр. ръководство за машиниста; пътна книга; наръчник на машиниста – приложение 1 на ръководството относно процедурите за комуникация и др.);

д) да идентифицира отговорностите и функциите на участващите лица;

е) да разбира важността на прецизността при изпълнението на задълженията и при методите на работа;

ж) да разбира здравословните и безопасни условия на труд (напр. правила за поведение на и в близост до коловозите, правила за поведение за безопасно качване и слизане от тяговите единици, ергономия, правила за безопасност за персонала, лични предпазни средства и др.);

з) да е запознат с поведенчески умения и принципи (управление на стреса, поведение в извънредни ситуации и др.);

и) да е запознат с принципите за защита на околната среда (управление на машината по устойчив за околната среда начин и др.).

2. Железопътни технологии, включително принципи за безопасност, залегнали в правилата за експлоатация:

а) да е запознат с принципите, правилата и разпоредбите по отношение на

- безопасността при железопътната експлоатация;
- б) да идентифицира отговорностите и функциите на участващите лица.
3. Основни принципи на железопътната инфраструктура:
- а) да е запознат със системните и структурните принципи и параметри;
- б) да е запознат с общите характеристики на коловози, гари, разпределителни гари;
- в) да е запознат с железопътните съоръжения (мостове, тунели, стрелки и др.);
- г) да е запознат с видовете експлоатация (единична линия, експлоатация по двойна линия и др.);
- д) да е запознат със системите за сигнализация и системите за управление на движението на влаковете;
- е) да е запознат с инсталациите, свързани с безопасността (детектори за загрети букси, димни детектори в тунели и др.);
- ж) да е запознат с тяговото електроснабдяване (контактна мрежа, наземна контактна релса (трета релса) и др.).
4. Основни принципи на оперативната комуникация:
- а) да знае значимостта на комуникацията и средствата и процедурите за комуникация;
- б) да идентифицира лицата, с които машинистът трябва да се свърже, и тяхната роля и отговорност (персонал на управителя на инфраструктурата, работни задължения на другите членове на влаковата бригада и др.);
- в) да идентифицира ситуациите/причините, които изискват започването на комуникация;
- г) да разбира методите за комуникация.
5. Влакове, техния състав и техническите изисквания към тяговите единици, товарните и пътническите вагони и другия подвижен състав:
- а) да е запознат с основните видове тяга (електрическа, дизелова, парна и др.);
- б) да може да опише конструкцията на возилото (талига, корпус, кабина на машиниста, системи за защита и др.);
- в) да е запознат със съдържанието и системите за означение;
- г) да е запознат с документацията за композиране на влака;
- д) да разбира спирачните системи и изчисляването на показателите им;
- е) да идентифицира скоростта на влака;
- ж) да идентифицира максималното натоварване и сили в спряга;
- з) да е запознат с работата и целта на системата за управление на влака.
6. Опасности, свързани с железопътната експлоатация като цяло:
- а) да разбира ръководните принципи на безопасността на движението;
- б) да е запознат с рисковете, свързани с железопътната експлоатация, и с различните средства за ограничаването им;
- в) да е запознат с инциденти, свързани с безопасността, и да разбира изискваното поведение/реакция;
- г) да е запознат с процедурите, приложими при произшествия с хора (напр. евакуация).
7. Основни принципи във физиката:
- а) да разбира усилията в колелото;
- б) да идентифицира факторите, влияещи върху показателите на ускоряване и спиране (метеорологични условия, спирачно оборудване, намалено сцепление, опесъчаване и др.);
- в) да разбира принципите на електричеството (електрически вериги, измерване на напрежение и др.).

Приложение 6

към чл. 44, ал. 1, т. 1

(Ново - ДВ, бр. 102 от 2009 г.)

ПРОФЕСИОНАЛНИ ПОЗНАНИЯ ЗА ПОДВИЖНИЯ СЪСТАВ

След завършване на специално обучение за подвижния състав машинистите трябва да могат да изпълняват следните задачи:

1. Преди заминаване на влак машинистите трябва да могат да:
  - събират документите и необходимото оборудване;
  - проверяват мощността на теглителната единица;
  - проверяват информацията, въведена в документите на борда на теглителната единица;
  - гарантират, извършвайки посочените проверки и тестове, че теглителната единица е в състояние да произведе необходимата теглителна

- сила и че оборудването за безопасност функционира;
- проверяват наличието и изправността на предписаното оборудване за защита и безопасност при предаването на локомотива или в началото на пътуването;
- извършват рутинни дейности за профилактична поддръжка.

2. Познания за подвижния състав:

- а) за да управлява локомотива, машинистът трябва да познава всички контролни механизми и индикаторни табла, с които разполага, по-конкретно онези, които се отнасят до:
  - локомотивната тяга;
  - спирачната система;
  - елементите, свързани с безопасността на движението;
- б) за да открива и намира аномалии в подвижния състав, да ги докладва и да определя какво е необходимо, за да бъдат отстранени, а в някои случаи, за да предприеме действия, машинистът трябва да е запознат със:
  - механичните структури;
  - оборудването за окачване и прикачване;
  - ходовия механизъм;
  - оборудването за безопасност;
  - резервоарите за гориво, горивната система, оборудването за изхвърляне на отработени газове;
  - смисъла на означенията от вътрешната и външната страна на подвижния състав, по-специално символите, използвани при превоз на опасни стоки;
  - системите за регистрация на пътувания;
  - електрическите и пневматичните системи;
  - натрупването на електричество и високоволтовите системи;
  - оборудването за връзка (радиовръзка на влака и др.);
  - уреждането на пътуванията;
  - съставните части на подвижния състав, тяхното предназначение и приспособленията, характерни за превозваните товари, по-специално системата за спиране на влака чрез отваряне на въздухопровода на пневматичната спирачна система;
  - спирачната система;
  - специфичните части на теглителните единици;
  - двигателите и трансмисиите за движението на локомотива и влака.

3. Проверка на спирачките.

Машинистите трябва да могат:

- да проверяват и изчисляват преди потеглянето дали спирачната сила на влака съответства на спирачната сила, която се изисква за линията, посочена в документите на превозното средство;
- да проверяват изправността на различните компоненти на спирачната система на теглителната единица и на влака, ако е необходимо, преди потеглянето, при привеждането в движение и по време на движение.

4. Режим на експлоатация и максимална скорост на влака във връзка с характеристиките на линията.

Машинистите трябва да могат:

- да вземат предвид информацията, предоставена им преди потеглянето;
- да определят вида движение и пределната скорост на влака на базата на променливи, като ограничения на скоростта;
- метеорологични условия или промени в сигнализацията.

5. Управление на влака по начин, който не уврежда съоръженията или превозните средства.

Машинистите трябва да могат да:

- използват всички налични контролни системи в съответствие с приложимите правила;
- привеждат влака в движение, вземайки предвид сцеплението и ограниченията на мощността;
- използват спирачките за намаляване на скоростта и спиране, вземайки предвид подвижния състав и съоръженията.

6. Аномалии.

Машинистите трябва:

- да могат да следят за евентуални необичайни признаци в поведението на влака;
- да могат да проверяват влака и да откриват признаци на аномалии, да ги различават едни от други, да реагират адекватно на относителната им значимост и да се опитват да ги отстранят, като винаги отдават

предимство на безопасността на железопътния трафик и хората;

- да познават наличните средства за защита и връзка.

7. Експлоатационни инциденти и произшествия, пожари и произшествия с хора.

Машинистите трябва:

- да могат да предприемат действия и да потърсят помощ в случай на произшествие с хора, възникнало във влака;

- да са запознати с правилата за превоз на опасни товари и да са запознати с придружаващите ги документи;

- да познават процедурите за евакуация на влака в случай на авария.

8. Условия за продължаване на пътуването след произшествие, свързано с подвижния състав.

След възникването на произшествие машинистите следва да могат да преценят дали превозното средство може да продължи да се движи и при какви условия, за да могат да информират съответните служби за тези условия възможно най-скоро.

Машинистите следва да могат да определят дали е необходима експертна оценка, преди влакът да може да продължи.

9. Осигуряване на влака против самопридвижване.

Машинистите следва да могат да предприемат мерки, гарантиращи, че влакът или части от него няма да потеглят или да се задвижат неочаквано, дори и при най-трудните условия.

Освен това машинистите следва да са запознати с мерките, чрез които могат да спрат влак или части от него, ако той е потеглил или се е задвижил неочаквано.

Приложение 7

към чл. 44, ал. 1, т. 2

(Ново - ДВ, бр. 102 от 2009 г.)

ПРОФЕСИОНАЛНИ ПОЗНАНИЯ ЗА ЖЕЛЕЗОПЪТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА

1. Проверка на спирачките.

Машинистите трябва да могат да проверяват и изчисляват преди потеглянето дали наличната спирачна маса на влака съответства на необходимата спирачна маса, която се изисква за съответния обслужван влак, посочена в съответния влаков документ.

2. Вид експлоатация и максимална скорост на влака в съответствие с характеристиките на линията.

Машинистите трябва да могат:

- да вземат предвид предоставената им информация, като например ограничения на скоростта или промени в сигнализацията;

- да определят вида движение и пределната скорост на влака на базата на характеристиките на линията.

3. Познаване на линията.

Машинистите трябва да могат да предвиждат проблемите и да реагират адекватно по отношение на безопасността и другите показатели, като например точност и икономичност. Ето защо те следва да притежават подробни познания за железопътните линии и съоръжения по маршрута си и за другите уговорени алтернативни маршрути.

От значение са следните аспекти:

- експлоатационни условия (смяна на коловоз, еднопосочно движение и др.);

- извършване на проверка на маршрута и справка със съответните документи;

- определяне на коловози, които могат да бъдат използвани за определен вид движение;

- приложими правила за движение и показания на сигналната система;

- експлоатационен режим;

- система за осигуряване на движението на влаковете и свързаните с нея разпоредби;

- наименования на гарите, както и разположение и разстояние на видимост на гарите и сигналите, за да адаптират управлението спрямо това;

- сигнализация за преход между различни системи за експлоатация или енергийно захранване;

- ограничения на скоростта за различните категории управлявани влакове;

- топографски профили;

- специални условия за работа със спирачките, например по линии със стръмен наклон;
- специфични експлоатационни характеристики: особени сигнали, знаци, условия за потегляне и др.

4. Разпоредби за безопасност.

Машинистите трябва да могат да:

- привеждат влака в движение само тогава, когато са изпълнени всички предписани условия (разписание, нареждане или сигнал за потегляне, подаване на сигнали, ако е необходимо, и др.);
- наблюдават сигналите, разположени покрай релсовия път и в кабината на локомотива, да ги тълкуват незабавно и безпогрешно и да действат според показанията им;
- управляват влака безопасно в съответствие с различните експлоатационни режими: да познават и да спазват временни ограничения на скоростта, движение с вагоните напред, даване на сигнали за опасност, превключване между режими, движение в криви, преминаване през участъци, в които се извършват строителни работи, и др.;
- съблюдават предвидените в разписанието и допълнителните спирания и ако е необходимо, да извършват допълнителни операции за пътниците по време на тези спирания, например отваряне и затваряне на вратите.

5. Управление на влака.

Машинистите трябва да могат да:

- определят местоположението на влака по линията във всеки един момент;
- използват спирачките за намаляване на скоростта и спиране, вземайки предвид подвижния състав и спирачните му съоръжения;
- съобразяват движението на влака с разписанието и с евентуално издадени заповеди за пестене на енергия, вземайки предвид характеристиките на теглителната единица, влака, линията и околната среда.

6. Аномалии.

Машинистите трябва да могат да:

- обръщат внимание, доколкото го позволява управлението на влака, на необичайни явления в железопътната инфраструктура и околната среда: сигнали, коловози, енергийно захранване, железопътни прелези, зона около железопътната линия, друг трафик;
- определят разстоянието до ясно видими препятствия;
- информират незабавно управителя на железопътната инфраструктура за мястото и характера на наблюдаваните аномалии, като се уверят, че информацията е била разбрана;
- вземайки предвид железопътната инфраструктура, да осигурят или да вземат мерки, за да осигурят безопасността на движението и на хората, когато това е необходимо.

7. Инциденти и произшествия при експлоатация, пожари и произшествия с хора.

Машинистите трябва да могат да:

- предприемат действия за осигуряване против самопридвижване и охрана на влака и да потърсят помощ в случай на произшествие с хора;
- определят къде да спрат влака в случай на пожар и да улеснят евакуацията на пътниците, ако е необходимо;
- незабавно да предоставят полезна информация за пожара, ако същият не може да бъде овладян единствено от действията на машиниста и превозната бригада (когато има такава);
- информират управителя на железопътната инфраструктура за тези обстоятелства възможно най-скоро;
- преценяват дали железопътната инфраструктура позволява превозното средство да продължи да се движи и при какви условия.

Приложение 8

към чл. 44, ал. 1, т. 2 и ал. 3
(Ново - ДВ, бр. 102 от 2009 г.,
изм., бр. 76 от 2015 г.,
в сила от 1.01.2016 г.,
бр. 69 от 2016 г.,
в сила от 1.07.2016 г.,
бр. 65 от 2020 г.)

1. Машинистите, на които се налага да комуникират с персонал на управителя на железопътната инфраструктура по въпроси от критично значение за безопасността, трябва да притежават необходимите езикови умения на български език. Езиковите им умения трябва да им позволяват да комуникират активно и ефективно в нормални, влошени и извънредни ситуации. Те трябва да могат да използват съобщенията и метода за връзка, посочени в ТСОС "Експлоатация и управление на движението".

2. С цел да удовлетворят изискванията, предвидени в т. 1, машинистите трябва да разбират (устно и писмено) и да общуват (устно и писмено) съгласно ниво В1 от Общата европейска референтна рамка за езиките (ОЕРР), установена от Съвета на Европа.

3. В случай че влаковите операции се извършват в граничните участъци и в гари, разположени в близост до границите, които са определени за трансгранични операции, машинистите на влакове, експлоатирани от дадено железопътно предприятие, могат да бъдат освободени от управителя на железопътната инфраструктура от изискванията по т. 2, при условие че е приложена следната процедура:

а) железопътното предприятие иска от управителя на железопътната инфраструктура дерогация по отношение на засегнатите машинисти; с цел да се гарантира справедливо и еднакво третиране на железопътните предприятия за всяко представено искане за дерогация управителят на железопътната инфраструктура прилага една и съща процедура за оценяване, която е част от референтния документ на мрежата;

б) управителят на железопътната инфраструктура предоставя дерогация, ако железопътното предприятие докаже, че са взети достатъчни мерки за осигуряване на комуникацията между съответните машинисти и персонала на управителя на инфраструктурата в нормални, влошени и извънредни ситуации, както е предвидено в т. 1;

в) железопътните предприятия и управителите на железопътната инфраструктура запознават съответния персонал с тези правила и мерки и осигуряват преминаването на подходящо обучение в рамките на техните системи за управление на безопасността.

4. Едно или няколко железопътни предприятия в сътрудничество с един или няколко управители на железопътна инфраструктура (заявителите) могат да изпълняват пилотни проекти за изпитване на алтернативни средства за осигуряване на ефективната комуникация, изисквана в т. 1. Прилага се следната процедура:

а) заявите определят засегнатите части от мрежата и естеството на съответните услуги, първоначалната продължителност на пилотния проект, и по-специално:

аа) уточняват обхвата на пилотния проект;

аб) посочват какви са алтернативните езикови компетентности, които предлагат да се прилагат;

ав) описват какви допълнителни средства предлагат да се използват за подпомагане на комуникацията в нормални, влошени и извънредни ситуации;

аг) показват как алтернативните езикови компетентности и допълнителните средства, когато са интегрирани в съответните системи за управление на безопасността, осигуряват ниво на безопасност, което най-малкото е еквивалентно на това при пълно съответствие с изискванията в т. 1;

ад) в своята система за управление на безопасността показват как ще изпълнят пилотния проект, включително програми за обучение на персонала и документиране на резултатите;

ае) в процеса на изготвяне на заявлението се консултират с представителите на засегнатия персонал;

б) заявите искат становището на съответния национален орган/органи по безопасността, който е издал техния единен сертификат(и) за безопасност или удостоверение(я) за безопасност, както и на Агенцията за железопътен транспорт на Европейския съюз, когато тя се явява сертифициращият орган по безопасността (сертифициращ орган или органи); всеки сертифициращ орган издава становище относно това дали алтернативните средства осигуряват ниво на безопасност, което най-малкото е еквивалентно на това при пълно съответствие с изискванията в т. 1, в срок от 60 дни след датата, на която последният заинтересован сертифициращ орган е получил искането; в случай че участват няколко сертифициращи органа, се препоръчва да работят заедно и да осигуряват координация относно издаването на становища.

В становищата по-специално се оценява дали са изпълнени следните условия:

аа) предложените алтернативни езикови компетентности и други средства за комуникация са достатъчни, за да се осигури ефективна комуникация между засегнатите машинисти и персонала на управителя на инфраструктурата в нормални, влошени и извънредни ситуации;

аб) системите за управление на безопасността на заявите са адаптирани за използването на алтернативни езикови компетентности и други средства за комуникация;

ав) заявите са представили доказателства, че тези средства са изпитани при експлоатационни условия с участието на машинисти, които отговарят на езиковите изисквания в т. 2;

аг) целият засегнат персонал на железопътното предприятие и управителят на

железопътната инфраструктура са преминали подходящо обучение чрез техните системи за управление на безопасността;

в) заявителите представят съвместно на Европейската комисия заявление за дерогация от т. 2, включително становищата по буква "б", на сертифициращия орган или органи, както и подробното описание на пилотния проект, за който се отнасят становищата; като алтернатива участниците в проекта могат да определят координатор измежду тях, който може да подаде съвместното заявление от името на всички участници в проекта.

5. Срокът за дерогацията се предоставя за ограничен период от време и не надвишава 36 месеца. Когато дерогацията е предоставена за по-кратък период, заявлението може да бъде подновено, при условие че общата продължителност не надвишава 36 месеца.

6. По искане на заинтересованите железопътни предприятия и когато това е обосновано, управителят на железопътната инфраструктура предлага на другите железопътни предприятия, използващи участък от мрежата, на който се изпълнява пилотен проект, възможност да участват в пилотния проект, при условие на положително становище от страна на съответните сертифициращи органи. Управителят на железопътната инфраструктура уведомява Европейската комисия за това допълнително участие.

В случай на промени в обхвата на пилотните проекти, по-специално на частта от мрежата, в която се осъществява проектът, или на алтернативните езикови компетенции и допълнителните средства, използвани за комуникация, се прилага процедурата, описана в т. 4.

7. Железопътното предприятие и управителят на железопътната инфраструктура надлежно документират експлоатацията на пилотния проект в техните системи за управление на безопасността. Записите се съхраняват в продължение на 24 месеца след приключването на пилотния проект, по-специално информацията за участващия персонал, полученото от персонала обучение, експлоатираните услуги и всички проблеми, възникнали по време на пилотния проект. В удостоверенията по чл. 36, ал. 1, т. 2 на участващите машинисти се включва съответната информация.

8. След приключването на всеки пилотен проект участващите железопътни предприятия и управители на железопътната инфраструктура докладват на съответните сертифициращи органи. Когато продължителността на дерогацията надхвърля една година, железопътното(ите) предприятие(я) и управителят(ите) на инфраструктурата докладват ежегодно в своите годишни доклади за безопасността съгласно чл. 12, ал. 1 от Наредба

59. Изпълнителна агенция "Железопътна администрация" докладва резултатите от пилотните проекти в своите годишни доклади съгласно чл. 67, ал. 1 от Наредба 59.

9. Изпълнителна агенция "Железопътна администрация", железопътните предприятия или управителите на железопътната инфраструктура незабавно информират Европейската комисия, в случай че възникнат опасения във връзка с безопасността.

Приложение 9

към чл. 47, ал. 4

(Ново - ДВ, бр. 102 от 2009 г.)

ПЕРИОДИЧНОСТ НА ИЗПИТИТЕ

Минималната честота на периодичните проверки на локомотивните машинисти, притежаващи свидетелство и удостоверение по чл. 36, ал. 1, е следната:

а) езикови познания (само за лица, на които езикът не е роден): на всеки три години или при прекъсване управлението на влакове по съответната железопътна инфраструктура, продължило повече от една година;

б) познания за железопътната инфраструктура (включително познания за маршрута и правилата за експлоатация): на всеки три години или при прекъсване управлението на влакове по съответния маршрут, продължило повече от една година;

в) познания за подвижния състав: на всеки 3 години.

Приложение 10

към чл. 57, ал. 10

(Ново - ДВ, бр. 85 от 2012 г.)

УДОСТОВЕРЕНИЕ

**за признаване на компетентността на
изпитващ локомотивни машинисти**

Удостоверение :

Обхват:

1. за подвижен състав:

.....
.....

2. за участък от железопътната инфраструктура:

.....

Фамилия:

Име и презиме:

Дата и място на раждане:

Валидност от ..... до

.....

Издадено от:

Изпълнителен директор на Изпълнителна агенция
„Железопътна администрация“

Дата:

Подпис:

Приложение 11

към чл. 19, ал. 6 и чл. 35, ал. 2
(Ново – ДВ, бр. 65 от 2020 г.)

Съдържание на информацията, която се вписва в Регистъра на свидетелствата за правоспособност и в Регистъра на удостоверенията за признаване на професионална квалификация

Информацията, подлежаща на вписване в Регистъра на свидетелствата за правоспособност и в Регистъра на удостоверенията за признаване на професионална квалификация, включва:

- регистрационен номер по ред за годината на издаване;
- дата на регистриране;
- име, презиме и фамилия на лицето;
- придобита правоспособност;
- ЕГН или ЛНЧ;
- обучаваща институция;
- форма на обучение;
- номер на документа*;
- подпис на притежателя; данни за издаден дубликат: дата на издаване и номер.

Забележка.

* Номерът на документа се състои от две части: част 1 – номер на правоспособността от списъка на правоспособностите по чл. 2а, ал. 1 и пореден номер на документа; и част 2 – година на издаване.

Всяка година поредният номер на документа започва от номер 1.